

A Szabadság

XVII. ÉVFOLYAM
18. SZÁM
2005. május 6.
Ára: 115,- forint

MUNKÁSPÁRTI HETILAP

Sok szép majális rendeztünk már pártunk fennállása óta, de talán a mostani volt a legsikeresebb. Jó volt az idő, jöttek az emberek, de nem ez volt a lényeg. Ezt a május elsejét magunkénak éreztük, a miénk volt. És ez a fontos! Legyőztük kishitűségünket! Évek óta bátortalanok voltunk, nem mertünk felvonulást szervezni, féltünk, hogy kevesen leszünk. Most azt mondtuk: ha kevesen leszünk, akkor kevesen vonulunk, de felvonulunk.

A MI MÁJUS ELSEJÉN

akik könyveiket és szaktudásukat is rendelkezésre bocsátották.

A miénk volt minden ezen a május elsején! A XI. kerületi asszonyok, köztük Ihácz Józsefné, Papp Sándorné, Szemők Lászlóné, Egedi

Györgyné, pogácsát sütöttek, és szép bevételre, több mint 23 ezer forintra is szert tettek.

Kőbánya kommunistái mi mást biztosíthattak volna, mint kőbányai sört? A csapat lelke Kajli Béláné volt. A közel 20 ezer forint tiszta bevétel nagyon szép eredmény. Kőbánya fiataljai hordták ki a szükséges felszereléseket, Kerecsi Örkény a szállításhoz biztosított gépkocsit. Farkas Károly és Dóra Jánosné a XIX. kerületből pedig közel száz vörös zászlót készítettek.

Zuglói párttagjaink szászámra kenték a zsiros kenyeret hagymával, és mintegy 13 ezer forint adományt gyűjtöttek be.

A mostani ünnep újdonsága volt a tombola. A 100 forintos jegy senkinek sem volt megerőltető, és szívesen vették a látogatók. Sok kicsi sokra megy alapon 27 ezer forint jött össze. A fődíjat, egy mountainbike kerékpárt Farkas Ferenc elvtárs ajánlotta fel a XI. kerületből, de a többi díjat is párttagjainktól kaptuk. A pénzt pedig szorgalmasan gyűjtötték aktivistáink: Zsarnóczainé Erzsike, Szigetiné Marika.

Ha hiszik, ha nem, az ideai műsor úgy állt össze, hogy megkerdeztük egymást és tagjainkat: ki tud hozni egy műsorszá-

mot? Nagyszerűek voltak a táncosok, akik Kovács István Pest megyei KB-tagunk segítségével jöttek el. Angelidis Vaszilisz is, aki görög zenéjével megtáncoltatta a közönséget, VI. kerületi kommunistánk fia. A veszprémi Farkas család szívet melengető dalait sokan énekeltek a közönségből is. Kedves színfolt volt a VI. kerületi Kósa Antal és Kósa Dénes fellépése. A Cherokee együttes is nagy siker volt, őket Gillicze Attila budapesti kerületi elnökünk szervezte be a majálisra. Nem feledkezhetünk meg Kozák Andrásról, budapesti KB-tagunkról, aki az elmúlt évek legjobb konferansziéja volt.

Sokak nagy öröme az idén is köszönthettük Moldova Györgyöt, aki fáradhatatlanul dedikálta műveit.

Az ideai évben a szokásosnál is jobb volt a kubai sátor. Ezt a kis kubai kulturális és gasztronómiai színpadot teljes egészében a Baloldali Front–Kommunista Ifjúsági Szövetség fiataljai üzemeltették, köztük Székely Péter elnök, Kupi László és Farkas Mátyas elnökségi tagok.

Utoljára, de nem utolsósorban köszönet a Progressio építőbrigádjának, Fodor Pál, Weber Ferenc, Kása István elvtársaknak, akik fáradhatatlanul építették és bontották a sátorortát. Sokat segített nekik Fléger Tamás (aki az utóját is rendelkezésre bocsátotta) és Paulik Péter. A közös május elseje erősebbé tett bennünket, és például szolgál a jövőre nézve. Fogjunk össze és csináljuk, s akkor a siker sem marad el!

Eltökélttségünk megértésre talált. Budapest párttagsága támogatja az akciót, így válaszolt a Munkáspárt elleni támadásokra. De jöttek párttagjaink sok más helyről is. Sokan voltak május elsején. Erősebbek lettünk, mert mertünk.

Ezt a május elsejét mi adtuk össze, a miénk volt. Amikor elkezdjük szervezni, kiderült, hogy az idén nagyon kevés pénz tudunk ráfordítani. Nem baj! Kérdezzük meg párttagjainkat, szervezeteinket: mivel tudtok segíteni? A majális összes anyagi haszna mintegy negyedmillió forint lett!

Az ideai május elseje nagy sikere volt a könyvadás. A Szabadságban megjelent felhívásra ezrével hozták be az emberek könyveiket. Olyanokat, amelyeket, mint kiderült, nagyon is keresnek az emberek. Miénk volt a politikai siker, de mellette az anyagi is. Közel 132 ezer forinttal gazdagodott a választási kassza. Köszönet mindenkinek, aki könyvet hozott. Név szerint is köszönet illeti a fáradhatatlan segítőt, Nagyné Marikát, Triffné Erzsikét, Balogh Attilát és Fellner Kornélt. A hangosítást Fodor István oldotta meg. Sokat segített a VIII. kerületi pártszervezete, és külön is a Horváth házaspár,

Részletek Thürmer Gyula beszédéből

A szocializmus éveiben ide jöttünk, hogy jól érezzük magunkat. Megittunk egy sört, ettünk virslit, szórakoztunk. Nem kellett harcolni. Amit akartunk, amire szükségünk volt, meg tudtuk szerezni harc nélkül is, tisztességes munkával. Mindenkinek volt munkája, tisztességes megélhetése, kiszámítható jövője. Nem volt ideális a rendszer, de jó volt. Jó volt nekünk – idézte fel Thürmer Gyula a rendszerváltás előtti május elsejék hangulatát.

Ma nekünk, barátaim, rossz – folytatta a pártelnök. – Ma nem elég a munka ahhoz, hogy megszerezzük azt, amire szükségünk van. Ma meg kell harcolnunk mindenért. Harcolni a munkáért, harcolni a fizetésért, harcolni alapvető jogainkért. Harcolni a tőkés ellen, a kapitalizmus ellen!

A tőkés ma egyre durvábban, egyre mocskosabb módszerekkel zsákmányolnak ki bennünket. A MOL az idén 17 milliárd forintot osztott ki részvényeseinek, miközben nálunk drágább a benzin, mint Ausztriában. A MATÁV tőkésai 76 milliárdot tesznek zsebre, miközben a telefonért a nyugdíjasnak akkor is kell fizetnie, ha soha nem telefonál. A Richter 9,3 milliárdot adott a részvényeseinek, de a többiek sem maradnak el. A dolgozó embernek megmarad az 57 ezer forintos minimálbér, a 92 ezer forintos nettó átlagbér.

A kormány nem a nemzet kormányja, a kormány a külföldi és magyar nagytő-

ke kormánya – hangsúlyozta Thürmer Gyula. – Gyurcsány és miniszterei csak azon törik a fejüket, hogyan lehetne a tőkének nagyobb a haszna. A kormány nem az országért van, a kormány néhány ezer nagytőkés parancsát hajlja végre. Gyurcsány látványpékséget csinál a kormányzásból. Jól néz ki a száz lépés programja. De pont olyan, mint a látványpékség pogácsája.

Ézletlen, egészségtelen és másnap ehetetlen.

Thürmer Gyula szolt az EU-tagságunk egy esztendejéről is: – Az Európai Unió a szegény embernek, az ország többségének semmi jót nem adott. Az MSZP–SZDSZ kormány felelős azért, hogy a munkanélküliség nem csökkent, hanem nőtt az EU egy éve alatt. Az MSZP–SZDSZ kormány felelős azért,

hogy az árak nem csökkentek, hanem minden érezhetően drágább lett.

– Ébredjünk végre! – hangoztatta többször is a párt elnöke. – Mi megmutattuk tavaly, hogy mit kell tenni. Tudjuk, hogy harc nélkül nem megy, és tudjuk, hogy kell harcolni. A Munkáspárt az egyetlen baloldali erő, amely képes volt népszavazást kierőszakolni. A Munkáspárt az egyetlen baloldali párt, amely képes minden megyében és Budapesten listát állítani. Az egyetlen baloldali párt, amely képes a jövő évi választásokat befolyásolni. Az egyetlen kommunista párt, amely mást kínál, mint az összes többi párt.

A Munkáspártra ma sokan fenik a fogukat. Üzenjük mindenkinek: nem engedjük tönkretenni a Munkáspártot! Nem engedjük eltéríteni a Munkáspárt politikáját! Nem adjuk senkinek a pártot! A Munkáspárt nem hajol meg egyetlen tőkés előtt sem. Ugyanakkor nyitottak vagyunk az együttműködésre mindenkivel, aki a mun-

kás, a dolgozó ember javára tenni akar.

– Hívjuk az MSZOSZ-t! Szomorúan látjuk, hogy az MSZOSZ vezetése nem velünk megy, hanem az MSZP-vel. Wittich úr paktumot kötött Hiller úrral, az MSZOSZ az MSZP-t támogatja a választásokon. A szakszervezeti urak a munkásság támogatását ígérték oda a nagytőke képviselőinek. A szakszervezeti urak belementek abba, hogy az idén nem változtatják meg a munkatörvénykönyvet. A szocik idején is szabad a munkást kizsákmányolni, és most tapsolnak is hozzá a sárga szakszervezetek – mondta Thürmer Gyula, majd így folytatta: – Hozzátok fordulunk, szervezett dolgozók, szakszervezeti tagok! Ne engedjétek, hogy új Peyerek uralkodjanak felettetek! Ne engedjétek, hogy a szentestei munkaszünetért cserébe a ti szakszervezetetek a teljes kizsákmányolást fogadja el. Gyertek velünk, menjünk együtt!

(További képes beszámoló az 5. oldalon)

A gyulai húsosok megmutatták erejüket

BESZÉLGETÉS A SZAKSZERVEZETI TANÁCS ELNÖKÉVEL

Stéberl András gyulai hentesmester az 1930-as évek eljén helyben ipari üzem hozott létre, elkezdte a termelést, s elsősorban a budapesti és a külföldi piacokon olyan nagyszerű készítményekkel jelentkezett, mint például a világhírű gyulai kolbász. Az idők folyamán az üzem rengeteg változáson ment keresztül, sokat fejlődött. Jelenleg a Gyulai Húskombinát Rt. nevet viseli, s a Békéscsabától húsz kilométerre levő határmenti város szélén található. A mostani cég létrejöttéről, tulajdonosairól, helyzetének alakulásáról, működéséről, a dolgozók tevékenységéről, mindennapjairól Bezdán Jánossal, a húskombinát szakszervezeti tanácsának elnökével beszélgettünk.

Bezdán János

– Hogyan alakult a cég sorsa, s kik voltak a tulajdonosok?

– Stéberl mester üzemét 1948-ban államosították, majd összevonták a közvágóhíddal, s Gyulai Húsiipari Vállalat néven idényjelleggel működött tovább. Az ötvenes években a céget műszakilag fejlesztették, a gyártástechnológia korszerűsítésével rendszeresen, folyamatosan termelt. Több átszervezés után 1968-tól az új cég Békés megye Állatforgalmi és Húsiipari Vállalat néven üzemelt.

Központi intézkedések alapján 1974-ben a húsiipar jelentős műszaki fejlesztést indított be, ennek egyik beruházásaként épült meg a Gyulai Húskombinát, amely komplex nagyüzemként 1978-ban kezdte meg a működését. Az iparban itt valósult meg először, hogy a vágóhíd mellé melléktermék-feldolgozó üzemet is telepítettek. A vállalat 1992. december 31-étől részvénytársasággá alakult. Kezdetben bankok kezében volt a cég, aztán 1996-ban a Hajdúsági Agrár-ipari Egyesülés, vagyis a HAGE privatizálta a húskombinátot. Húszegynéhány százalék tulajdonosrészrel van egy kisebbségi részvényes is, a Ma-

gyar–Amerikai Befektetői Társaság, vagyis a MAVA.

– Milyen a cég felépítése és mi a húskombinát fő erőssége?

– Gyulán két üzem működik, az egyik itt, ahol beszélgetünk, a Kétegyházi úton, ebben a részben vágják és feldolgozzák, a másik a Béke sugárúton levő úgynevezett szárazáru üzem, ahol különböző kolbászokat, egyebek között a gyulai és a csabai kolbászt készítenek. Gyulától száz kilométerre, a nádudvari húsüzemünkben sajátos és hurkaféléket állítanak elő, valamint tavaly óta töltöttkaposzta gyártósról is működik, melynek kialakítását a SAPARD támogatta.

(Folytatás a 3. oldalon)

EZ TÖRTÉNT a nagyvilágban

Április 27. **Tavaly Kelet-Európa volt** a világ leggyorsabban növekvő gazdasági térsége – közölte éves jelentésében a Moody's Investors Service. A nemzetközi hitelminősítő intézet adatai szerint a kelet-európai gazdaság teljesítménye átlagosan 6,7 százalékkal nőtt 2004-ben és adósszintje is látványosan javult. A szakértők kiemelik Szlovákia gyors ütemű fejlődését. Magyarországon mintegy négy százalékkal bővült tavaly a bruttó hazai termék.

Április 28. **Nincs remény a közeljövőben** az olajár jelentős csökkenésére, hiába fenyegetőznek világszerte a fuvarozók és az autósok. A kínálatot meghaladó kereslet és a spekuláció inkább tovább emelkedést valószínűsít. Jelenleg 50-55 dollár egy hordó olaj világgpiaci ára. Az olajtermelő országok és társaságok is kívánnak, nem növelik a kitermelést, rövid távon a busás haszon többet ér.

Április 29. **Először szállt fel** próbaútra az Airbus A 380-as repülőgép prototípusa, amely 2006-os munkába állása után egyszerre akár 840 utast is képes lesz szállítani. Fedélzetén az utasok mobiltelefon is használhatnak vagy akár szunázhatnak. A repülő fogadására azonban jelenleg a legtöbb repülőter még nem alkalmas.

Április 30. **Újabb merénylőhullám** söpört végig Bagdadon és környékén: több mint húsz ember életét veszítette, főként iraki rendőrök. A véres robbantások mindössze egy nappal azután történtek, hogy az iraki alkotmányozó nemzetgyűlés bizalmat szavazott az új kormánynak. Az iraki lázadókat az-Zarkavi terrorista vezér hangüzenetében újabb öngyilkos támadásokra biztatta az amerikaiak ellen.

Május 1. **Világszerte megemlékeztek** a munka ünnepeiről, sok helyütt a globalizáció és a nehezedő munkakörülmények, illetve a rosszabbodó életfeltételek miatti tüntetésekkel. Németországban komoly összetűzések voltak fiatalok különböző csoportjai és a rendőrség között. Ezen a napon emlékeztek meg a tíz új EU-tagállam egy évvel ezelőtti csatlakozásáról is.

Május 2. **A tajvani ellenzék** (Koumintang) vezetője, Lien Chan hatvan év szünet után Kínába látogatott és Kína államfőjével, Hu Jintaoval tárgyalt. Mindketten ellenzik Tajvan függetlenségét, ám Tajvan elnök, Chen Suipien nem híve az „egy ország – két rendszer” elvnek. Tajvan legfontosabb szövetségese, az USA ellentmondásosan vélekedik az ellenzék és Kína közeledéséről.

Május 3. **Több mint kétszáz embert** tartóztattak le Egyiptomban a napokban elkövetett kettős merénylettel összefüggésben. A kormányzat sietett leszögezni, hogy megint egyedi esetekről van szó, de elemzők szerint a robbantások inkább válaszként az USA kelet-keleti politikájára, elsősorban az iraki beavatkozásra. A terroristák szemében a turisták képviselik az Egyesült Államokat és szövetségeseit.

Európai szintű együttműködés szükségese

Április 27-én az Európai Parlament brüsszeli plenáris ülésén többek között a romák helyzetét is megvitatták az unióban. A bizottság nyilatkozatot tett közzé az Európában élő romák helyzetéről, amelyet vita követett, majd a Parlament állásfoglalást fogadott el, amelyhez négy párti konszenzus eredményeként magyar képviselők is nyújtottak be módosító javaslatot.

A plenáris ülést megelőzően az Emberjogi Bizottság által szervezett meghallgatáson Josep Borrell, a Parlament elnöke és Barroso bizottsági elnök hangsúlyozták, hogy a roma kisebbség helyzete túlmutat a jogállami határokon, a romák helyzetét európai szinten is megoldandó feladatnak tartják.

Felszólalt többek között Lévai Katalin magyar képviselő is, aki elmondta, hogy az előző napi Roma Fórumon tárgyalt diszkriminációs esetek is jelzik, európai szintű együttműködésre van szükség a tagállamokon belül és határainkon túl is a több, mint tízmillió európai roma érdekében. Mindkét felállítandó új intézmény: a leendő Esélyegyenlőségi Intézet és az Alapvető Emberi Jogok Ügynöksége kell, hogy foglalkozzon a romák, különösen a roma nők és gyermekek problémáinak orvoslásával.

Az EP–Roma Fórum adatokat gyűjt, figyelemmel kíséri a diszkriminációs eseteket, a civil szervezetekkel és a helyi hatóságokkal karöltve európai szintű politikai megoldások kidolgozására törekszik, ugyanis a nemzeti szintű adatgyűjtés és konfliktuskezelés nem elégséges. A Roma Fórum feladatának tartja a pozitív kezdeményezések és intézkedések megismertetését, ez hozzájárulhat a romákról kialakult kép megváltoztatásához, az előítéletek csökkentéséhez.

Az európai és nemzeti intézmények összehangolt munkájára van szükség, s nem elég csak egyetlen forrásból, a Szociális Alapból lehetőséget biztosítani a változáshoz, hanem a Kohéziós Alap kritériumrendszerében is helyet kell kapnia a roma integrációnak.

– Munkatársunktól

A huszonötök Európájából jelentjük

● Kereskedelmi háború folyik a repülőgépgyártásban az USA és Európa között. A konfliktus oka az, hogy az Airbus-programban érdekelt európai országok visszafizetendő pénzügyi támogatást kívánnak nyújtani az A350 típus gyártásához. Az A350 a Boeing 787-nek, az „álmogépnak” lenne a versenytársa. Az európaiak viszont azzal vádolják a washingtoni adminisztrációt, hogy nagy katonai megrendelésekkel támogatják a Boeinget. A szubvenció kérdéséről folytatott tárgyalásokon a felek nem tudtak megegyezni, és az amerikaiak most azzal fenyegetőznek, hogy a Kereskedelmi Világszervezet döntőbíróvága elé viszik az ügyet. Gilles de Robien francia közlekedési miniszter szerint „a visszafizetendő hitel egy elfogadott pénzügyi konstrukció, és megfelel az 1992-ben az Európai Unió és az Egyesült Államok között kötött repülőgépipari megállapodás előírásainak”. A hosszú távú járatokra tervezett, 250-300 fős helyes gépek azonos kategóriát képviselnek, és értékesítési lehetőségeiket a szakemberek az elkövetkező húsz évben háromszor darabra becsülik. A Boeing 787-es forgalomba helyezése 2008-ban, az Airbus 350-esé pedig 2010-re várható.

Próbaúton a legújabb Airbus, az A380-as

● Az EU tíz új taggal való bővítésének első évfordulója nagy figyelmet kapott az európai médiában. A londoni *The Economist* szerint az „újjak” számos esetben „másodosztályúnak tartják magukat”. 2007 előtt nem csatlakozhatnak a schengeni övezetbe, és Nagy-Britanniát, Írországot valamint Svédországot leszámítva a „tizenötök” munkaerőpiaca még zárva van előttük. Sokan azért elégedetlenek, mert a „tízek” a

régi tagok agrártámogatásának csak a negyedét kapják. Megjelentek a régiók és az újak sajátos érdekellentétei is. Nagy-Britannia a szolgáltatások teljes liberalizációjának és az USA felé tekintő, atlantista politikának az elkötelezett híve. A kelet- és közép-európai országok is lelkes atlantisták és Washington támogatják az iraki háborúban. A franciák attól félnek, hogy elvesztik vezető szerepüket a szervezetben és egyes új tagok adódömpingje a beruházások jelentős csökkenését, valamint a munkahelyek Kelet-Európába való áthelyezését okozza. Több tagállamban felháborodást váltott ki Traian Basescu új román elnöknek az a kijelentése, hogy Bukarest politikájának a legfőbb prioritása a Washingtonnal és Londenval való szoros kapcsolat. A csatlakozási szerződés közel-múltban történt aláírása ellenére lehetséges, hogy Románia tagsága nem két, hanem csak három év múlva valósul meg.

A *Le Monde* azt írta, hogy a jelentős munkanélküliség ellenére a „tízek” gazdasága a múlt évben 4,9 százalékkal növekedett, ami kétszerese a régi tagok átlagának. A lap szerint Franciaország és Németország továbbra is ellenzi a szolgáltatások liberalizációjára vonatkozó Bolkestein-doktrína korlátozások nélküli alkalmazását. Az Oroszországgal kialakult különleges kapcsolat miatt az EU nem engedett a lengyel nyomásnak, és visszafogottan kezeli az új ukrán kormánnyal való kapcsolatokat bővítését. Kritikusnak ígérkezik a Török-

országgal való tárgyalások október 3-ára kitűzött időpontja, mert egyes tagállamok gyors reformokat követelnek Ankarától, és tíz helyett csak 15-20 év múlva szeretnék a csatlakozást megvalósítani.

● Hivatalos adatok szerint Magyarország a csatlakozás első évében 183,2 milliárd forintot kapott az EU-tól, a közös kasszába pedig 106,7 milliárd forintot fizetett be. A mintegy 16 000 hazai pályázatból csak 1118 jutott el a szerződéskötésig. A kifizetett pénzek összege is negatív képet mutat. A 2004–2007 között igénybe vehető támogatások kevesebb, mint egy százalékát kapták meg a kedvezményezettek az év elejéig.

● Jean-Pierre Raffarin francia miniszterelnök a napokban tett pekingi látogatása során kijelentette, hogy mielőbb fel kell oldani az Európai Uniónak a Tienanmen téri összecsapások után 1989-ben, Kína ellen elrendelt fegyverszállítási embargóját. Raffarin szerint az elavult embargó további fenntartása diszkriminációs jellegű. A korlátozások megszüntetése ellen elsősorban az amerikai multinacionális cégek érdekeit védő washingtoni adminisztráció tiltakozik. A francia kormányfő és kínai kollégája, Ven Csia-pao jelenlétében a két ország illetékes vállalatainak a képviselői 2,4 milliárd euró értékben harminc Airbus szállítási szerződést írtak alá megállapodást.

– Munkatársunktól

Bandung öröksége

Ötven évvel ezelőtt, 1955 áprilisában rendezték az indonéziai Bandungban az ázsiai és afrikai országok képviselőinek történelmi találkozóját, amelyen 29 ország államfője és harminc nemzeti felszabadító mozgalom képviselője vett részt. A világ lakosságának a felét képviselő találkozóra egy évtizeddel a második világháború befejezése után került sor. 1945 után jelentősen meggyengült Nagy-Britannia valamint Franciaország világpolitikai szerepe, megnőtt viszont a Szovjetunió és az Egyesült Államok befolyása. A Kínai Népköztársaság 1949-ben történt megalakulása az antiimperialista erők javára változtatta meg a nemzetközi erőviszonyokat.

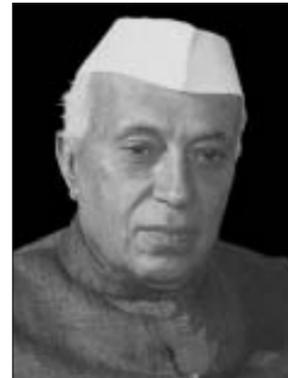
A bandungi értekezleten többek között a kor olyan kiemelkedő személyiségei vettek részt, mint Csou En-laj kínai kormányfő, Dzsavaharlal Nehru indiai miniszterelnök valamint Gamal Abdel Naszer egyiptomi és Ahmed Szukarno indonéz elnök. A találkozó hatalmas lökést adott a francia, az angol és a belga gyarmatbirodalmak teljes széthullásához. Az ötvenes évek második felében valamint a hatvanas évek elején függetlenné vált Tunézia, Marokkó, Algéria, Ghána, Nigéria, Uganda, Kenya, Kongó és más országok.

A konferenciája ihletője Nehru volt, aki igyekezett a különböző csoportok ellentétes törekvéseit összehangolni tartani. A vitás kérdésekben kompromisszumot kereső, mindig mosolygó Csou En-laj meghatározó szerepet játszott Bandungban. Kedvező visszhangot okozott, hogy Csou az értekezleten kijelentette: Kína békés úton akarja megoldani a tajvani kérdést és más területi problémákat. A konferencián részt vett Pham Van Dong, (Észak-)Vietnam miniszterelnöke is, miután a Genfben 1954-ben aláírt meg-

állapodással lezárult a franciák indonéz háborúja. Az „amerikai lobbit” az úgynevezett „Bagdadi paktum” három országa, Törökország, Pakisztán és Ceylon képviselték. A bandungi konferencia a harmadik világnak a gyarmatosítás elleni lázadását jelentette. Az értekezlet résztvevői elfogadták a béke egymás mellett élés híres öt alapelvét, a „pancsa szilát”.

A hat évvel később, 1961-ben tartott belgrádi tanácskozás jelentette a folytatást, ahol megalkult az „el nem kötelezett országok” mozgalma. Tito jugoszláv elnök kezdeményezésére a konferencia már határozottabban elvette a határokat. A csoport tagjai csak olyan országok lehettek, amelyek nem kötöttek kétoldalú katonai egyezményt valamelyik nagyhatalommal és nem voltak tagjai egyetlen regionális védelmi paktumnak sem.

A rendszeresen ismétlődő tanácskozások ellenére a megváltozott nemzetközi helyzetben az el nem kötelezettek tevékenysége a nyolcvanas évek második felére kifulladás. A kétpólusú világban lavírozó el nem kötelezett országok szá-

Dzsavaharlal Nehru

Csou En-laj

mára súlyos csapást jelentett a szocialista tábor valamint a Szovjetunió széthullása. A bandungi remények többsége sem vált valósággá. A harmadik világ alapvető problémái, az éhínség és a fejlett államoktól való lemaradás nem oldódtak meg, sőt az Észak–Dél közötti szakadék tovább növekedett. A látszólagos politikai függetlenség ellenére a fejlődő államok többségében nem valósult meg a gazdasági önállóság. Számos ország a nemzetközi pénzügyi szervezetek játékszerévé vált, ahol az egykori gyarmatosítók és az USA „korszerűsített” módon jelentkező befolyása változatlanul érvényesül. Irak, Afganisztán és más országok példája azt mutatja, hogy a külföldi beavatkozás és fegyveres konfliktusok sem szűntek meg. Az iszlám fundamentalizmus hívei által elkövetett terrorcselekmények viszont nemcsak számos ártatlan áldozattal járnak, hanem Európában és az USA-ban súlyos arabellenes diszkriminációt okoznak.

Pozitív változást jelent vi-

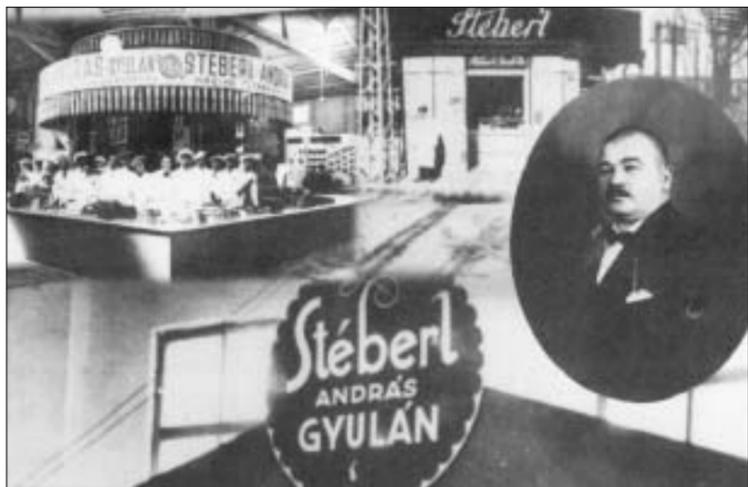
szont, hogy a bandungi alapítók közül Kína már a szuperhatalmi státus küszöbén áll, India és Indonézia pedig a régió fontos tényezőivé, regionális hatalmakká küzdöttek fel magukat. Vietnámot, Kubát és más országokat sem lehetett letéríteni a társadalmi átalakulás útjáról. A korábban súlyos, esetenként fegyveres összecsapásokat okozó konfliktusok után Pakisztán és India valamint Kína és India megtalálták az együttműködés útját.

A bandungi találkozó ötvenedik évfordulóján Dzsakarta-ban afrikai-ázsiai csúcsot rendeztek, amelyen 52 ország állam- illetve kormányfője mellett Kofi Annan, az ENSZ főtitkára is megjelent. A konferencia fő témái az elmaradott országok megsegítése, a szegénység elleni küzdelem, az emberi jogok tiszteletben tartása, a háború és a korrupció elleni küzdelem voltak.

Bandung szelleme ma is időszertű!

Lengyel Ákos

A gyulai húsosok megmutatták erejüket

(Folytatás az 1. oldalról)

Ezeket kívül Pesten, a Maglódi úton van egy termékeket elosztó üzemiünk is. Fő profilunk a szárazárú, tehát különböző kolbászok és töltelkes áruk, kenőmájasok, felvágottak készítése. Mint említettem: itt, a kétegyházi üzemből vágunk, jelenleg csak sertéseket.

– Korábban évente huszonötezer szarvasmarhát is vágunk, de ezzel most nem foglalkozunk, abbahagytuk, mert a nagy költségek miatt a cégnek nem érte meg. A sertésvágást is csökkentettük. Húsz évvel ezelőtt két műszakban több mint hétszáz ezer sertést, jelenleg évente 180-200 ezret vágunk nálunk. A csökkenésnek az az oka, hogy sok a szereplő a belföldi piacon, vagyis megnőtt a húsfeldolgozók száma. A higiéniai és az élelmiszerbiztonsági követelményeknek való megfelelés sokba kerül. Ezzel kapcsolatban jegyzem meg, hogy a húspárbán Gyulán vezették be elsőként az úgynevezett nyomkövethetőséget, ami azt jelenti, hogy a termőföldtől az asztalig minden nyomon követhető. Vagyis az, hogy a megvásárolt sertés korábban milyen takarmányt fogyasztott, az honnan származott, az állatnak milyen betegsége volt, hogyan kezelték, milyen gyógyszert használtak. Azt is regisztráltuk, hogy honnan származik, s kitől vásároltuk a paprikát, egyéb fűszert. Az angol vevőknek például pontos információt kell adni, hogy a kolbászt mikor s mennyi ideig füstölték.

– Ez összefügg az uniós csatlakozásunk követelményeivel?

– Nem függ össze, az angol piac körülbelül öt éve megköveteli a nyomkövethetőséget. Ennek egyébként a hazai kereskedelemben is eleget tudunk tenni. S ha már a kereskedelemnél tartunk, megemlítem, hogy az áruházi árcsökkentés miatt az árak nyomozásának bennünket. A húskombinátnak belföldi készítményeinek hetven százalékát a nagy áruházláncokon keresztül értékesítjük, s erre rá vagyunk kényszerülve, mert más piac nincs. Működik öt saját, illetve bérelt boltunk, kettő Gyulán, egy Csabán és Pesten kettő, de ezek az összességében viszonyítva jelentéktelen mennyiséget értékesítenek. Az az érdekeltégi kör, ahova kénytelenek vagyunk szállítani, nem magyar illetőségű, s egyrészt nagyon alacsony áron vásárol, másrészt a profitot kiviszi az országból.

– Hányan dolgoznak a húskombinátnál, s milyen a helyzetük?

– A Gyulai Húskombinát Rt.-nél ezen dolgoznak, főként gyulaiak, de jelentős azoknak a száma, akik a környékről, Sarkadról, Kőtegyánról, Sarkadkeresztúrról, Méhkerékről, Elekéről, Kétegyházáról járnak be. Cégünkben közel kétszáz hentes szakmunkás s a hozzátartozó műszakiak, vagyis lakatos, villanyszerelő, esztergályos, hűtőgépkészítő, festő szakmunkások, valamint segéd- és betanított munkások dolgoznak. És vannak felsőfokú végzettségűek is, főiskolai, egyetemi diplomával rendelkező szakképzett emberek, közgazdászok, műszakiak, számviteli stb. Kilencszáz szakszervezeti

tagunk van, s ez nagy öröm, mert a magyar szakszervezeti szervezethez rendkívül alacsony. Ha a húskombinátnál el tudtuk érni a kilencven százalékos taglétszámot, akkor nem igaz, hogy a dolgozókat nem érdekli a szakszervezet. Ellenkezőleg, mert fontosnak tartják az érdekvédelmet. Erre szükségük is volt nálunk.

– Miért?

– Tavaly október elsejei hatállyal a munkáltató, vagyis a Békés megyében nagyvállalatnak számító társaság menedzsmentje egyoldalúan felmondta a kollektív szerződést azzal az indokkal, hogy nem felel meg a mai kor követelményeinek, mert a jogszabályok módosultak, változtak, s ezeket nem követte a szabályzat. A menedzsment meg sem kísérelte, hogy a szükséges módosításokban megegyezésre törekedjen, hanem olyan új szerződést akart kötni, amely a jelenlegi elvárá-

soknak és a gazdasági érdekeknek is megfelel. A szakszervezet vezetői attól tartottunk, hogy a lépés mögött nagyarányú dolgozói elbocsátási szándék vagy az eddigi jogok alapos megcsorbítása állhat. Ez felháborodást váltott ki a munkavállalók körében, s ország-szerte tiltakoztak levélben, újságcikkekben nemcsak a húspárbán, hanem más ágazatok, szakmák dolgozói is, mert úgy vélték, ha ezt Gyulán meg tudják csinálni, akkor az ország más munkahelyein is megszüntethetik egyoldalúan a kollektív szerződéseket. A Dunántúlon, az Alföldön több városban tiltakoztak, demonstráltak a dolgozók.

– Aztán mi történt?

– A cég vezetői decemberben átadták az új kollektív szerződés javaslatát, majd január elején a szakszervezet benyújtotta saját elgondolását a menedzsmentnek. Februárban megkezdődtek a tárgyalások, amelyek többfordulósak voltak, mert az álláspontok távol estek egymástól. Aztán mindkét fél kompromisszumkésznek mutatkozott.

– Végül is miben egyeztek meg?

– A kollektív szerződés nem jelent visszalépést az előzőhöz képest, a dolgozói érdekek nem sérültek. Például a végkielégítés, a felmondási idő, a munkaidő, a pihenőidő, a munka díjazása, a különböző pótlékok kérdésében sikerült megtartani a tárgyalásokon a korábban már elért vívmányokat. A gyulai kombinát kollektív szerződésében a végkielégítés igen fontos

rész. Ha valaki legalább 25 éve dolgozik a cégnél, a Munka Törvénykönyvében levő hat hónappal szemben tíz hónapi fizetésnek megfelelő végkielégítést kap. Aki húsz éve dolgozik nálunk nyolc hónap, tizenöt év esetén hat havi fizetésnek megfelelő végkielégítésben részesül. A felmondási időnél is sikerült megtartani a régi mértékeket. Minél régebben dolgozik valaki a cégnél és el akarják bocsátani, annál drágábbá teszi ezt a szakszervezet. A 20-30-40 évi munkaviszony után a korábbi kollektív szerződéshez képest a törzsgárda-jutalom többszörös lett. Például negyven évi munka után nettó nyolcvanezer forintot fizetnek a törzsgárda-tagnak. A túlmunkánál is a régi szabályok érvényesek. Minden nyolc órán felül végzett munka túlóráknak minősül s kifizetik.

– Mikor írták alá az új kollektív szerződést?

– Április 11-én írtuk alá az új kollektív szerződést, amelyben egy kérdés nyitva maradt. A korábbi kollektív szerződés egyebek között azt is tartalmazta, hogy például a sportpálya és a szanazugi üdülő jóléti ingatlan. Menet közben a menedzsment el akarta adni a sportpályát, hogy így enyhítsen a likviditási gondokon. A szakszervezet nem ellenezte az eladást, de tekintettel arra, hogy ezt a létesítményt a húskombinát dolgozói több tízezer órányi társadalmi munkával a maguk számára alakították ki, tehát az övéké, a vételárból ellentételezést várnak el, vagyis az összegből a dolgozók részesedni akarnak.

– A bérfejlesztésben mit tudott kiharcolni a szakszervezet?

– Tavaly hat százalékos bérfejlesztést tudott a szakszervezet elérni, így a

HELYZETKÉP AZ IFJÚSÁGRÓL

A rendszerváltás óta rosszabbodtak a lehetőségek

Göncz Kinga ifjúsági, családjogi, szociális és esélyegyenlőségi miniszter mutatta be a sajtó képviselőinek az Ifjúság 2004 című gyorsjelentést, amely részletesen elemzi a fiatal korosztályok életét, esélyeit befolyásoló társadalmi tényezők hatásait. A kutatás egy nyolcezer fős (két négyezer fős), a 15-29 éves korosztályt országosan reprezentáló minta alapján készült, összevetve a 2000-ben végzett felmérés adataival. A 2000-2004-es időszakban drámai változás következett be a 15-29 éves népességnél, mivel számuk mintegy 50 000 fővel csökkent. A fogyás főleg a középső, a 20-24 év közötti korcsoportban következett be.

A családi helyzet tekintetében jelentős átalakulás történt. Az előző adatgyűjtéshez képest öt százalékkal csökkent a házastársi kapcsolatot felvállalók, ugyanakkor mintegy hét százalékkal nőtt az életjárási viszonyban élő aránya. A két felmérést összehasonlítva, a 25-29 éves nők között tizenkét százalékkal esett a férjzet-

százalékot azoknak a fiatalok száma, akik az úgynevezett „elitkultúrához” tartozó színtereket, art-mozit, operát vagy komolyzenei koncertet még nem látogattak. Mintegy húsz százalékkal még multiplex moziban sem járt.

A fiatalok 2004-ben kevésbé kritikus viszonyultak a szüleik által képviselt életelvekhez, mint négy évvel

Az elhelyezkedéshez gyakran két diploma és a nyelvtudás is kevés

tek aránya. A gyermekek száma 2000-2004 között három százalékkal csökkent, mert kevesebben vállaltak egy illetve két gyermeket.

A jelentés hangsúlyozza, hogy a társadalmi egyenlőtlenségből eredő iskolázási különbségek változatlanul nagyok. Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező szülők gyermekei számára elsősorban a szakmunkásképzés nyújt továbbtanulási lehetőséget, felsőoktatási intézménybe mindössze három százalékuk jut el.

A vizsgálat során megkérdezett 15-29 éves fiatalok 39 százaléka volt már „foglalkoztatott”, további öt százalékuk pedig egyszerre dolgozik és tanul. A „foglalkoztatottak” kétharmada a 25-29, közel egyharmada a 20-24 évesek közül kerül ki, a 15-19 éves korcsoport aránya mindössze két százalék. A dolgozók között a fizikai munkát végzők 58, a vállalkozók pedig mintegy tíz százalékot jelentenek, a szellemi foglalkozásuk aránya körülbelül egyharmad.

A fiatalok egyik legnagyobb problémáját a munkanélküliség jelenti, ami a különböző foglalkozási csoportoknál eltérő mértékű. A segédmunkások 69, a betanított munkások 59, a diplomásoknak viszont csak 37 százaléka állította azt, hogy már volt munkanélküli. A fiatalok 42 százaléka fél attól, hogy tanulmányai befejezése után nem tud elhelyezkedni vagy elveszti állását. A geszen vagy gyeden lévő kismamák esetében még magasabb, 57 százalékos a munkaerőpiacról való kiszorultól való félelem.

A kulturális javak „fogyasztását” tekintve tovább nőtt az olló, a társadalom kettéosztottsága. 2000-ben a budapestiek egynegyede kéthónapos perióduson belül járt színházban, a községekben lakóknál pedig nem érte el számuk az egytizedet sem. 2004-ben a fővárosiak tizenöt, a községekben élők pedig csak hat százaléka volt egy hónapon belül színházban. Korcsoporttól függetlenül meghaladja a hetven

korábban. A válaszadók 42 százaléka számára volt ellentétes 2000-ben a szüleik értékrendje, ami tavaly 21 százalékkal csökkent. 2004-ben a legfontosabb értékek között a családi boldogság valamint a szerelem, utolsóként pedig a vallásos hit és hatalom szerepelt.

A felmérés szerint a fiatalok politikai érdeklődése és aktivitása nagyon alacsony. A válaszadók 63 százalékát nem érdekli a politika. Figyelemre méltó, hogy az országgyűlésnek, a pártoknak és a kormánynak erősen negatív a bizalmi indexe. Pozitívabb vélemény alakult ki viszont a bíróságokról és a fegyveres testületekről. Egy most tartandó választáson a megkérdezettek 39 százaléka menne el szavazni, 13 százalékuk pedig biztosan nem. A fiataloknak kevesebb, mint egy százaléka tagja valamelyik pártnak vagy politikai szervezetnek. Tizenöt százalékuk sport-, kulturális, vallási egyesület illetve civil szerveződés tagja. Fontos ügyekben a megkérdezettek 56 százaléka venne részt aláírásgyűjtésben, és 38 százalékuk sztrájkban is.

A megkérdezetteknek a fele azt állítja, hogy a rendszerváltás óta romlott az ország gazdasági helyzete, és 55 százalék szerint csökkent a lakosság életszínvonala. A gazdaság javulásával csak 26 százalékuk ért egyet.

A fiatalok közömbössége és a közélettel való elfordulása nemcsak magyar jelenség. A problémával foglalkoztak az EU ifjúsági miniszterei a közelmúltban tartott konferenciáján is, ahol egy „ifjúsági paktum” elfogadását javasolták. A miniszter asszony elmondta, hogy az előkészítés alatt lévő ifjúsági törvényben a közösségi terek létrehozása céljából az önkormányzatoknak céltzott anyagi támogatást kívánnak biztosítani. A döntéshozatalban való részvétel és a sajátos problémák jobb megismerése érdekében az önkormányzatok mellett ifjúsági tanácsok létrehozását tervezik.

– Tudósítónktól

Tarnai László

A KOMMUNISTÁK MI VAGYUNK!

Őszinte szembenézés Miskolcon

Összevont taggyűlést tartottak Miskolc kommunistái a múlt hétfőn. A rendezvényre azért került sor, mert a miskolci városi elnökség, élén Mrva Ferenc városi elnökkel, bejelentette lemondását. Az összevont taggyűlés annak rendje és módja szerint jelölőbizottságot választott, amely majd javaslatot tesz az új elnökségre. Miért mondott le a városi elnökség? Nos azért, mert nem értenek egyet a Központi Bizottság március 12-ei döntésével, amelyben a pártellenzék vezetőit kizárta a pártból.

„Miskolcon a Munkáspárt nem létezhet az MSZP nélkül!”

A mintegy ötórás taggyűlés egyik legmarkánsabb beszédét maga Mrva Ferenc, eddigi városi elnök mondta. Nem kevesebbet jelentett ki, minthogy ő nagyra értékeli Thürmer Gyula pártelnök korábbi tevékenységét, de ma már nem tartja alkalmasnak a párt irányítására. A meglepő, legalábbis a kommunisták számára meglepő kijelentése ezután jött: „Miskolcon a Munkáspárt nem létezhet az MSZP nélkül.” Meg is magyarázta, hogy mire gondol. Ha az MSZP nem támogatná a Munkáspártot, akkor a Munkáspárt nem tudná fenntartani a miskolci székházát. Ha az MSZP nem lenne, Mrva Ferenc városi elnök és Kozma Tivadar Imréné megyei elnök munkahelye veszélybe kerülne, hiszen mindketten ugyanannál a miskolci önkormányzati vállalatnál dolgoznak. Az önkormányzatban viszont az MSZP van többségben. Majd hozzátette: az MSZP nélkül a Munkáspárt a május elsejei ünnepségen sem tudna részt venni, mert az MSZP-től kapják az áramot, s még ki tudja mit.

Kozma Tivadar Imréné megyei elnök ugyancsak részletesen szólt arról, hogy milyen előnyök rejt a Munkáspárt együttműködése az MSZP-vel. Ehhez a véleményhez csatlakozott Gáti Sándor is, aki elmondta, hogy Vajnai Attilát alaptalanul rágalmazzák, hiszen ő sohasem akart az MSZP-vel szövetséget kötni. Gáti Sándor mindjárt egy új támadási irányt is nyitott, kijelentve: ellenzi, hogy a Munkáspárt neve kommunista párt legyen.

Vitathatatlanul sokan szóvaltak fel ebben a politikai hangnemben. Igaz, közülük többen nem is tartoztak a miskolci szervezethez, amit a miskolciak közül többen szívesen is tettek. Mi volt az érdekes? A felszólalók mindegyike saját tapasztalatai alapján beszélt, de néhány dologban ugyanazt mondták: a Munkáspártnak együtt kell működnie az MSZP-vel, Thürmer Gyula lépjen vissza az elnöki posztról, ne legyen a párt neve kommunista. Ez világos álláspont!

Ha az MSZP-vel megyünk, veszítünk!

Szerencsére sokan mások is felszóltak a miskolci gyűlésen. Győr Máttyás világosan kimondta: a városi vezetés hónapok óta nem azt mondja a Központi Bizottság üléséről, ami ott a valóságban történik, hanem amit ők gondolnak. Egy kommunista pártban elfogadhatatlan, hogy egy városi vagy megyei szervezet fellépjen a Központi Bizottság határozatával szemben. Fü-

löp Józsefné, a lemondott városi elnökség egyetlen olyan tagja, aki a Központi Bizottság többségi döntését támogatja, elmondta, hogy a miskolci gyűléseken a KB politikáját támogatók egyszerűen nem engedik szóhoz jutni azokat, akik a KB politikáját támogatják. Lánci János és sokan mások is ezt erősítették meg, majd világosan kijelentették: az MSZP-vel való együttműködés Miskolcon azt eredményezi, hogy a Munkáspárt elveszti önálló arcát, az emberek nem tudják megkülönböztetni az MSZP-től és ezért a Munkáspárt mindent el fog veszíteni.

Többen felvetették: a városi elnökség vagy a megyei elnökség miért nem szervezett találkozót Thürmer Gyula pártelnökkel, aki április közepén a miskolci egyetem meghívására Miskolcon volt, és kérte a megyei vezetést, hogy szervezzenek ilyen eszmecsereket. Miért zárja el a megyei és a városi vezetés a párt országos elnökségét immáron egy éve a BAZ megyei tagságtól? A felszólalók egyértelműen támogatták a Központi Bizottság döntéseit és kiálltak a párt elnöksége mellett.

A többség józanul gondolkodik

A felszólalók jelentős része nem támogatta a megyei és a városi vezetés magatartását. Ma már sokan vannak olyanok, mondták el tapasztalataikat, akik nem kének sem az MSZP, sem a Fidesz politikájából, és egyre inkább a Munkáspártot támogatják. A Munkáspártnak ezért sem szabad az MSZP-vel haladnia. A miskolci kommunisták azt is elmondták, hogy a kórház-privatizáció elleni népszavazás igenis a Munkáspárt legnagyobb sikere tizenöt év alatt, és a pártnak okoz kárt az, aki ezt elhallgatja vagy alábecsüli.

A taggyűlésen részt vett Thürmer Gyula, a párt elnöke és a párt két alelnöke, Karacs Lajosné és Vajda János is. Thürmer Gyula világosan kimondta: az MSZP-vel való viszony választóvív a Munkáspártban. Ma nő a Munkáspárt iránti érdeklődés, ezt csak úgy használhatjuk ki, hogy markánsan önálló politikát folytatunk. Se az MSZP-vel, se a Fidesszel! Az elnök kérte a miskolci és BAZ megyei kommunistákat: álljanak a Központi Bizottság többségének döntése mellé, ne akadályozzák, hanem segítsék a 21. Kommunista Kongresszus eredményes lebonyolítását. Válasszunk olyan városi vezetést, amely kifejezi a miskolci párttagság többségének véleményét.

A taggyűlésen nem volt szavazás. Egy dolog azonban világosan látszott: a miskolci kommunisták többsége a Központi Bizottság, a Munkáspárt többségével akar menni.

– Tudósítónktól

Kecskemét a Központi Bizottság mellett

Bács-Kiskun megye elnöksége hónapok óta fellép a Központi Bizottság határozataival szemben, képviselői részt vettek a pártellenzék frakciós rendezvényein. Ez a tény eleve felfokozta az érzelmeket a kecskeméti párt szervezet április 29-ei gyűlése előtt. Nem véletlenül, hiszen a kecskeméti szervezet az egyik legnépesebb, és itt alapszervezeti tag többek között a megyei elnök is.

A legnagyobb válság és a legnagyobb lehetőség

Egyszerre vagyunk az elmúlt tizenöt év legnagyobb belső válságában és az elmúlt tizenöt év legnagyobb lehetősége előtt – hangsúlyozta bevezetőjében Thürmer Gyula pártelnök. A válság súlyos, hiszen a párt ismert vezetői és több megyei szervezete kezdett nyílt frakciós tevékenységbe. Támadásuk a párt politikájának fő irányait és a szervezeti működés alapelveit érintették. A válság leküzdésében azonban már előbbre vagyunk. A Központi Bizottság világos döntéseket hozott, a tagság többsége támogatja azokat. Ezt a folyamatot végleg le akarjuk zárni a 21. Kommunista Kongresszuson.

– Miért nem másként gondolkodókról beszélünk? – vetette közbe valaki.

– Ez év februárjáig beszélhetünk másként gondolkodókról, mert a vita a Központi Bizottság keretein belül maradt. Február óta azonban már másként is cselekednek, frakciós rendezvényeket tartanak. Céljuk a párt politikájának és vezetésének megváltoztatása – válaszolta Thürmer

Gyula. – A mi felelősségünk az, hogy a Munkáspárt kihasználja a nagy lehetőséget, azt, hogy sok választónak eleve van az MSZP-ből és a Fideszből is. Erre minden alapunk megvan, hiszen a népszavazás siker volt a pártunk.

Kérte a kecskeméti párttagokat: tegyék félre az előző hónapok vitáit. Gondolják végig a párt többségének érveit, gondolatát, és álljanak a Központi Bizottság többsége mellé. Dolgozzunk együtt, hiszen sok tennivalónk van!

A vitában sokan szóvaltak hozzá, látható kisebbségben voltak vitáit, akik valamilyen ok miatt vitatják a KB politikáját. De miért is vitatják? Idézzünk az ő gondolataikból! – *Miért mondja Thürmer elvtárs, hogy egyeseknek nincs helye a pártban?* A pártelnök válaszolt: – Mi kommunista párt vagyunk. A párt többségi politikája az, hogy nem megyünk az MSZP-vel. Nem mehetünk azokkal, akik az MSZP-vel akarnak menni. Mint ahogyan azokkal sem, akik megkérdőjelezzik, sőt semmibe veszik a demokratikus centralizmust. Senki ne vegyen magára olyan inget, ami nem az övé!

– *Miért nem működhetünk együtt más szervezetekkel?* – kérdezte az egyik felszólaló. – Ki mondta, hogy a Munkáspárt nem működhet együtt senkivel? – válaszolta Thürmer. – A Munkáspárt kész együttműködni mindenkiel, aki a munkásért, a dolgozóért tesz. A KB arról döntött, hogy a 2006. évi választásokon önállóan indulunk. Körbejártuk a témát, és azt látuk, hogy nincsenek olyan szervezetek, amelyek ma, hangsúlyozom, ma együtt akarnának vagy tudnának működni a jelöltállításban, a kopogtatócédulagyűjtésben, a pénzgyűjtésben. Nincsenek „az MSZP-től baloldalra álló szervezetek”, amelyekkel mi itt és most választási együttműködést köthetnénk.

Kecskemét többsége a Központi Bizottság mellett

A kecskeméti alapszervezet többsége egyértelműen beszélt: álljunk a Központi Bizottság mellé! A Bács megyei kommunisták szégyene az egész párt előtt, hogy a megyei elnökség a Központi Bizottsággal szemben lépett fel, és ebben kecskeméti is részt vettek.

A kecskeméti taggyűlés érdekes és tanulságos helyzeteket produkált. Nyilvánvalóvá vált, hogy a jelen lévő tagság többsége más véleményen van, mint az alapszervezet vezetősége. Len-

gyel Géza KB-tag hiába igyekezett meggyőzni a tagságot, hogy igenis bírálni kell a Központi Bizottságot, ez a többség heves ellenállásába ütközött. Balogh Jánosné megyei elnök nem vett részt a szavazásban, amely az ő eddigi politikáját is elítélte. A kecskeméti párttagság az alábbi javaslatról szavazott: „A Munkáspárt kecskeméti tagsága támogatja a Központi Bizottság többségi döntéseit és politikai irányvonalát.” A javaslatra 17 fő szavazott. Senki sem mondott nemet, s 9 fő tartózkodott.

Új alapszervezettel, tiszta lappal

A kecskeméti kommunisták azon része, amely egyértelműen a KB irányvonalát támogatja, mintegy 20 fő, bejelentette: tekintettel arra, hogy a megyei és a városi vezetést a kecskeméti tagság tudta nélkül támogatta a pártellenzék, a Bács-Kiskun megyei vezetés pártirányító tevékenységét nem fogadják el, és nem kívánnak együttműködni a kecskeméti alapszervezet frakciózó tagjaival sem. Kéri a párt illetékes szerveit, hogy engedélyezzék önálló alapszervezet létrehozását. A párttagság szembenézett önmagával, és a KB mellett álltak. Kívánjuk a megye egész tagságának is: nézzenek szembe önmagukkal és támogassák a párt többségének politikáját!

K. M.

Kommunistákhoz méltatlan KB-ülés

Mint meghívott vettem részt pártom, a Munkáspárt 2005. április 23-ai kibővített KB-ülésén. Nagy várakozással tekintettem a tanácskozás elé, ugyanis a meghirdetett napirendet a párt jövője szempontjából kiemelkedő jelentőségűnek tartottam. Nem másról, mint a párt 21. Kommunista Kongresszusa határozattervezetéről, a 2006-os választási program irányelveiről, valamint a párt nevének tervezett megváltoztatásáról kellett a KB-nak döntenie. Az előterjesztett dokumentumtervezetekhez a párt elnöke rövid kiegészítő mondatot és vitára bocsátotta azokat.

Ami ezután történt, az számomra döbbenetes és egy kommunista tanácskozáshoz méltatlan. Már az első felszólalók megadták az alaphangot a napirendtől eltérő, a KB által korábban jelentős többségi döntéssel lezárt párton belüli vita felelevenítésére. A következő felszólalók többsége sem elsősorban az előterjesztett dokumentumokat boncolgatta. Számomra úgy tűnt, hogy a korábban kisebbségben maradt KB-tagok és a hozzájuk tartozó meghívottak összehangolt támadást intéztek a többségi KB-döntések ellen. Ezek az elvtársaink nem hajlandók elfogadni, hogy a párton belül a döntések demokratikusan, többségi szavazással történnek és a kisebbség aláveti magát a többségi akaratnak.

Megnyugtató számomra, hogy végül is a felszólalók többsége nagyon tárgyilagosan az előterjesztett dokumentumtervezetekhez szólt hozzá és terjesztette elő módosító javaslatát. Az idősebb generáció számára is példa értékű és alkotó jellegű felszólalást és módosító javaslatot hallottunk egy győri fiatalembertől, amihez csak gratulálni tudok. Bravó győriek, így kell pártszerűen dolgozni!

Tisztában vagyok vele, hogy az úgymond szakadár megyék vagy azok pártvezetőinek és az általuk befolyásolt párttagságunk továbbra sem fog változni az álláspontja. A tanácskozáson azonban az is világossá vált, hogy az említett megyékben sem mindenki azonosul az ottani vezetés álláspontjával. (Van más Baranya is!) A szakadár támogatásának fő irányát elsősorban a pártelnök megbuktatása, ezért szerettek volna kieroszakolni

rendkívüli tisztújító kongresszust is. Annak is eljőn az ideje, hogy ha a párttagság többsége úgy akarja, akkor új elnököt válasszon a párt, különben is nem túl régen, az EU-választás után felajánlotta az elnök a lemondását, és akkor a KB nagy többséggel megerősítette a tisztségében.

A fennálló nézetkülönbségek ismeretében jómagam azt tartanám célravezetőnek, amennyiben az úgymond belső ellenzéknek szívügye a párt további sorsa, tegyék félre és szüntessék be a belső harcot. Fordítsák energiájukat a 21. Kongresszus sikeres megrendezésére és a 2006-os választás politikai és anyagi előkészítésére. Tisztában kell lennünk azzal, hogy talán az utolsó esélyünk van rá (és ehhez a politikai közhangulat is kedvező), hogy a parlamentbe jussunk és képviseljük azokat, akiknek 15 éve nincs képviselése a magyar törvényhozásban.

A 21. Kongresszusunak erőit és egységét kellene demonstrálnia. Jónak és demokratikusnak tartom, hogy a kongresszusra lényegében a teljes párttagság meghívót kapott, hiszen a tömeg már önmagában is figyelemfelkeltő.

Nagyon nem volna jó, ha a 21. Kongresszus is hasonlóan zajlana, mint az április 23-ai KB-ülés; nagyon lejártnánk a pártot. Bízom benne, hogy nem így fog történni, s a józan ész felülkerekedik.

Befejezésül a kizárt pártalélnök ténykedéséről néhány gondolatot. Jómagam és gondolom rajtam kívül nagyon sok párttag nagy tisztelője volt az alelnöknek, mindaddig, amíg makacs módon, hónapokon keresztül szembe nem helyezkedett a KB és a párttagság többségének akaratával. Hogy ezt miért és kinek a sugallatára tette, számomra nem világos és érthetetlen. Ha külső megbízók miatt tette, akkor az én szememben áruól, ha belső indíttatásra teszi, amit tesz a mai napig, akkor politikai kalandor. Nem gondoltam volna, hogy egy hithű kommunista olyan mélyre tud süllyedni, hogy saját pártja ellen szervezkedjen, járja az országot, hogy híveket toborozzon maga mellé.

52 éves párttagsággal és munkásmozgalmi múlttal egy párttag azt tanácsolja: Ne tedd ezt Attila, ez nem méltó hozzá!

Nagy Sándor
alapszervezeti titkár, Gyula

A MI MAJÁLISUNK

Ezerarcú ünnep

Zajlik a majális a Városligetben. Ezer és ezer arc, csodálatos idő, igazi május elseje. Persze már ez a nap sem a régi, mert akkor még egy ünnep volt, legfeljebb kettő. A munkáé és a tavaszé. De ma... még ünnepejük az uniós csatlakozást, és nem utolsósorban az édesanyákat is. De valahogy ez az, ami a legjobban elsikkad ezen a napon.

Persze a piros MSZP-s lufik egymás után szöknek a levegőbe, és durrannak is ki némi derültséget okozva. Dehát a nép a földön jár, és nemigen figyel már erre. Annál inkább nézne a sörre meg a virslire, meg a többi földi jóra, de sajnos piszkosul drága minden. Főleg az étel, meg a sör, ami legkevesebb is 300 forint. Még a lángos is 200-ba kerül, de a pálmát a gyros meg a kiütőskalács viszi el. Az előbbi 550, az utóbbi 450 forintba kerül. Egy átlagos kétgyermekes család úgy el tudna itt tíz-húsz ezer forintot költeni, hogy észre sem vennék! De mindent lehet kapni, és állítólag ez a lényeg. Hogy Te nem tudod megvenni, az a te saját személyes problémád. Legalábbis ezt sugallja a rendszer, melynek lufijai elpukkannak az égen.

Az embernek persze eszébe jutnak a régi melósok is, akik először ülték meg, sőt, harcolták ki a munka ünnepét. Furcsa-

kubai lányok ropják a táncot, s olyan életöröm sugárzik belőlük, hogy mindenki mosolyog, aki arra téved. Itt van *Sonia Díaz Llera* asszony is, a Kubai Népköztársaság nagykövete. Ott táncol a többiek között, körülötte magyarok, latinok vegyesen.

A hangulat fantasztikus, és az italok is azok. Főleg a Cuba libre, mely kubai fehér rumból, kólából és citromkarikából áll. A pulnál *Székely Péter*, a Front elnöke szolgál ki. Kezembe adja e fantasztikus nedűt, mely úgy hat rám a váratlan májusi melegben, mint a vérátömlesztés.

Aztán, mialatt a nagyszínpadon *Vajda János*, a Munkáspárt alelnöke sorolja a tombola számait, a könyvessátorhoz megyek. Itt régi könyveket árul *Karacs Lajosné*, a Munkáspárt alelnöke, s olyan klasszikus művekhez lehet jutni mindössze száz forintért, majdnem ingyen, amik már máshol nem

kapnók. Imádom a régi orosz és szovjet szerzőket, főleg a patinás Szikra kiadásban, a negyvenes évek végéről. Néhány méterrel arrébb *Kádár János* tekint le rám, egy '91-ben készült festményről, de senki sem tudja ki volt az alkotója. Vagy öten böngésszük az aláírást, „Lunor” – silabizáljuk ki, és nagyon sajnálom, hogy nem derül ki mégsem, hogy ki volt az alkotó. Mert a festmény jó, szinte sugárzik.

És mindent lehet kapni. Nemcsak ételt, hanem telefont, cipőt, kalapácsot, satöbbit... ez már itt egy „kufárkodó május elseje”. Méltó a világhoz, a rendszerhez, amely körbeveszi.

***

Nagy volt az érdeklődés a fiatalok Kuba-sátránál

mód éppen amerikaiak voltak, philadelphiai munkások, akik először a tíz órás munkanapért harcoltak, még úgy kétszáz évvel ezelőtt. Azután pedig a nyolc órás munkaidő volt a céljuk, amit az idők folyamán sikerült is megvalósítaniuk. Mármost Amerikában. Mert itt Magyarországon, a rendszerváltás óta, újfent nem szokás napi nyolc órát dolgozni! Sokkal inkább tizen, tizenkettőt, tizenhatot!

A munkásmozgalomnak, ha ugyan még létezik ilyen, újból a zászlajára kellene tűzni ezt az ősi munkáskövetelést, melyet már József Attila idejében, a Horthy-rendszerben is célul tűzött ki az illegális Kommunista Párt: nyolc óra munka, nyolc óra pihenés, nyolc óra szórakozás.

De ha valaki ezzel állna a munkaadója elé, az kiröhögné, és páros lábbal úgy rúgná ki, hogy a lába sem érné a földet. Főleg akkor, ha feketén foglalkoztatja vagy minimálbére bejelentve. Hisz van helyette száz másik jelentkező.

***

A legjobb buli a Munkáspárt házatáján van. No, nem a nagyszínpadon, hanem a Baloldali Front sátrában. Itt lüktet a latin zene, kubai muzsikások szolgáltatják a talpalávalót. Buja

is kaphatók. Imádom a régi orosz és szovjet szerzőket, főleg a patinás Szikra kiadásban, a negyvenes évek végéről.

Néhány méterrel arrébb *Kádár János* tekint le rám, egy '91-ben készült festményről, de senki sem tudja ki volt az alkotója. Vagy öten böngésszük az aláírást, „Lunor” – silabizáljuk ki, és nagyon sajnálom, hogy nem derül ki mégsem, hogy ki volt az alkotó. Mert a festmény jó, szinte sugárzik.

És mindent lehet kapni. Nemcsak ételt, hanem telefont, cipőt, kalapácsot, satöbbit... ez már itt egy „kufárkodó május elseje”. Méltó a világhoz, a rendszerhez, amely körbeveszi.

***

A Vajdahunyadvár udvarán, az Anonymus-szobor mellett áll egy harangláb, rajta pedig ezüstszínű harang függeszkedik, Gombos Miklós harangöntő mester munkája. A harangot bárki megkondgathatja, aki ezen a napon elhunyt édesanyjára emlékezik.

Én is odaállok, és óvatosan megrántom a harang zsinórját. Felcsendül az érc, hangja megszűszáll. Néhány pillanatra elnyomja a dübörgő zenéket, viszi a hírt anyukáink emlékeztéről.

Fort András

Szórakozás és harc a Ligetben

Megint május van és megint Liget. Újra úgy, mint régen. Nagyon régen. Indul a menet a Kodály köröndtől (a közjátékról később értesülünk Thürmer Gyulától az ünnepi beszédben: „volt rendőrségi engedélyünk, a kormány mégis megpróbált eltéríteni bennünket, de a menetet nem lehetett megállítani...”).

Vörös zászlók a kézben és csattognak a szélben, szállnak a léggömbök! Virágillatot hoz a kertekből a tavasz, a május, amely az idén többszörös ünnepre érkezett. A legfőbb: a munkások májusa, aztán az Európai Unió egyéves évfordulója, az anyák napja – és mindenki arra emelte a söröskorsót, amit a legüdvözítőbbnek tart...

Vörös Csepel, zúgjon a hangod

Zeng a dal, talán az Andrássy út felől, aztán a Hősök tere felől a Ligetbe a vonulók szájából. A dal, a dallam erőt ad, biztatást: „Vörös Csepel, vezesd a harcot / Váci út, felelj neki / Dunántúl, Alföld együtt a harcban...” Igen, együtt vagyunk! „Nem fogunk pusztulni éhen” – toldja meg *Tornyai Béla* –, másfél éve vagyok munka nélkül. Elmúltam negyven éves, már nem kellek sehol. Marad a kertészség, piacon a rakodás kofáknak, zöldségeseknek. Az aprópénz. Igaz, adót sem, tébét sem fizetek! A segélyből pedig már kikoptam...

– Más támogatás?

– Néha az önkormányzat, egyszerűen adnak...

Tovább zeng a dal: „vezesd a harcot...” Már a Paál László sétányon járunk.

Az árusok optimisták: cipőhegyek, pólók serege, farmer-nadrágok. Faragott cscesbecsek, üvegáruk, edények, s mindenféle eladnivaló.

Megérkeznek a felvonulók. A kezekben vörös zászlók. A hangulat a régi harcok időkét idézi. A Munkáspárt területére érkezünk, ahol a Baloldali Front is táborozik.

Az Ezredvég folyóirat asztalát már süti a nap. Süldes sapkájában ismerős beszélget érdeklődőkkel, dedikálja legújabb

kötetét, amelynek részleteit A Szabadság közli. Az utolsó tölteni kötetébe ír üdvözlőket *Moldova György*.

Zsákutca a damaszkuszi út

– Megint korán keltél, Gyuri! – köszöntöm, s ezen a májusi reggelen aligha lehet „hivatalosan” magázni.

– Mindig korán – feleli barátságosan. – A munka sok, az idő kevés.

– Aki írót akar lenni, számoljon a következményekkel. Elkötelezetten lehet csak nyúlni a valósághoz, aki most anyagi

Moldova György dedikál

előnyre számít, az megtagadja az előbbi, s akkor nem ír. De az árulás jutalmát sokan megkapják ma is...

– Te nem ismered a damaszkuszi utat?

– Éppen hogy jól ismerem! És elkerülöm. Most reggel is az MSZP parkolójába akartak irányítani, mondtam: nem hagyom eltéríteni magam. Zsákutca a damaszkuszi út!

Mellette ül *Kárpáti Sándor*, az *Ezüsthajú nemzedék* és a Vi-

tám *Máraival* című kötetet dedikálja.

– Jó itt ülni a Gyuri mellett. Akikkel beszélget, néha vitatkozik, valóságos májusi szemináriumon vesznek részt. Persze, nem kell ahhoz majális, hogy beszéljünk az emberekkel. Az utóbbi fél évben 33 településen jártam. Pécsen, Miskolcon, Csanyteleken, Győrött, Egerszegen és másutt, Pesten vagy hat kerületben. Az emberek várják az okos szót, az eligazítást.

– Miért?

– Habozók, zavarodottak. Egyik nap azt hallják, máskor emezt, egymástól ellentétes politikai pártoktól. Nem hisznek már a család szavaknak, a demagógiának, de tetszetős „szírhangok” érik a fülüket. S ki mond igazat? Ebből adódik a tanácstalanság. Egyenes, nyílt beszédre, értelmes szóra várnak!

ra, hangosítóra, miegymásra van gondom. Ügyelek a berendezésekre, hajnal óta dolgozunk, hogy mindenki jól érezze magát.

Ez vezérli a nőtagozat aktivistáit is. Pogácsát kínálnak a kelenföldi asszonyok, saját süteket. Előttük kassza, rajta felirat: „Fizess, amennyit akarsz, csak sok legyen”. Aztán *Csikány Józsefné*, az országos nőtagozat vezetője mutogatja a kézimunkákat, hímzéseket, a szolnokiakét *Herczeg Klári*, a szülőiakét *Serfőző Vera*, „menedzseli”. Fogja a portéka rendszeren, gyűlik a pénz a pártnak.

Farkas Ferenc a kelenföldiek Vicus 11 Alapítványát mutatja be, az önkormányzat gondozásában működik, de a kuratóriumban valamennyi párt képviselteti magát. Farkas a Munkáspárt embere, de az alapszabály szerint nincs helye a pártoskodásnak... Viszont kifizettek tavaly 15-20 milliót több ezer embernek, fűtési támogatásra, elmaradások miatti segítségre, szociális segélyre, lakbér- és közműhatalékokra!

– Honnan a pénz?

– Egy része az önkormányzattól, a többi vállalkozóktól, adományozóktól. Van vállalat, amelyik milliókat ad. De talán jobban örülünk a „szegényszony” ezer forintjának, mert ő igazán tudja, milyen az, amikor szorít az inség...

Aztán *Dániel Mária* festőművész a kiállítását „ecseteli”, nagy sikere volt a nyomdász szak-szervezet székházában. Festményekből, grafikáiból. *Baranyi Ferenc*, a költő nyitotta meg. A munkásművelődés kezd magára találni, és a közönség is – ez is a mai május és a mai idők tanulsága.

Mintegy folytatásként hangzik a színpadról *Thürmer Gyula* szava: „Mi a tőke ellen vagyunk, az igazi kommunisták mi vagyunk...”

S ebben aligha lehet kételkedni! A kommunista jelző pedig együtt jár a harccal! A gyűlés hangulata azt jelzi: megértették az emberek.

Mártonfy Mihály

Könyvek ezerszámra

Egyszer csak megfogant az ötlet, *Karacs Magdi* ötlete. Az alelnök azt javasolta: „Kutassuk fel a polcok mélyét, otthon a szekrényt, a zugokat – és az olvasatlan, heverő könyveket adjuk a pártoknak.” A szót tett követte, összegyűlt vagy ötezer kötet, ami utat talált a Ligetbe, a munkáspárti majálisra.

Reggel óta *Triffiné Bodzsár Erzsike* és *Nagy Zoltánné* nem győzi a kiszolgálást. Jött egy fiatal ember, mesélik, és 150 kötetet vásárolt össze! És tíz órára már eladtak három garnitúra Sztálin- és négy garnitúra Lenin-kötetet! S a vásárlók főleg fiatalok. Kíváncsiak a korra, amitől tiltják, riasztják őket!...

– Megismerik, mi volt nekünk a jó, mi az igazság, és mi a rágalom – mondja valaki és böngészi

tovább a könyveket, amelyek közt *Andersen Nexö Hódító pelléje* éppen úgy megtalálható, mint a bolsevik párt története, *Marx* filozófiai munkái, illetve pöttyös és csíkos lányregények, vagy *Veres Pétertől* az *Almás kert*, *Demény Pál Rab-ságaim*, esetleg *Fagyajev Ifjúgárdája* vagy *Maxim Gorkij Az árulója*...

Száz és ötven forintért lehetett egyszerűen könyvet venni. Remélhetőleg az akció máskor is folytatódik.

M. M.

A „beválasztások” tizenöt éve

Most tavasszal tizenöt éve, hogy az 1990-es parlamenti választásokon az ország lakosságának többsége „beválasztotta magát” a szociális piacgazdaságot, s amiről persze akkor szó sem esett, a tőkés magántulajdonon alapuló kapitalizmust. Ezzel megkezdődött a tőkés rendszer gazdasági és társadalmi alapjainak létrehozása. A rendszerváltást politikailag is előkészítő Németh Miklós-kormány után, az 1990-es választást fölényesen megnyerő Antall-kormány folytatta a tőkés alapok lerakását. Az MDF azt az utat választotta, hogy szinte minden nemzeti értéket a külföldi tőkének adott el. Az Antall-kormány tette lehetővé a multinacionális tőkének, hogy a magyar ipar legvédemlézőbb ágait megvásárolja. Emlékezzünk, így „varázsolták el” Szed, Makó, Hódmezővásárhely, Szentés és más városok nagy- és középzümeit is. Mi, munkáspártiak tudtuk, de hiába mondtuk, hogy a tőkének csak a piacaink kellene, a konkurenciát jelentő üzemetek be fogják zárni. Így szűnt meg – a sok egyéb okozat valódi oka – több, mint egymillió munkahely.

A Horn Gyula miniszterelnök vezette MSZP-s kormány 1994-től nem állította le a külföldi tőke és magyar klientúrájának privatizációs akcióit, és hozzákezdett az energiaszolgáltató és a közüzemi vállalatok eladásához. A Horn-kormány eladta a magyar bankot nagy részét is a külföldnek.

Az 1998–2000 között országoló Orbán-kormány liberális gazdaságpolitikájával inkább a hazai, nemzeti tőke szerepét akarta erősíteni. A Fidesz-kormány több pályázattal, illetve látványos Széchenyi-programjának azonban volt két szépséghibája. Egyrészt, hogy a támogatások mintegy hetven százaléka nem a hazai vállalkozóknak jutott, hanem így vagy úgy a meg támogatott multiknak. Másrészt, hogy a támogatásokból inkább a közép- és felső rétegeknek és mindenekelőtt a Fideszhez közel állóknak jutottak.

Az MSZP–SZDSZ-kormány 2002-es választási ígéreteit teljesítve – „elismerés méltó” munkával a nagy választótömegeket jelentő nyugdíjasoknak és a hatalom szempontjából érzékeny közalkalmazottaknak adott többet, majd a teljesített

ígéretet más formában kamatoztul visszavette a következő években.

A Medgyessy-kormány idején olyan magasra emelték az általános forgalmi adót, amihez hasonló az egész Európai Unióban nincs.

Az 1990-es márciusi–áprilisi választásokat követő minden kormányban bíne az Európa öt legjobbja közé tartozott magyar mezőgazdaság szétverése, amely még korábban egy sor kulturális és szociális kérdést is megoldott vidéken. A választásokon eddig győztes kormányok egyikének sem volt mersze szemébe nézni a kisparcellán gazdálkodó parasztembernek, megmondván, hogy a kis- és középméretű egyéni gazdálkodók többségének nincs jövője az EU-ban, és a magyar mezőgazdaságot hamarosan nagyjából részben multinacionális, részben magyar nagytőkés cég fogja jelenteni. A Munkáspárt ezt a folyamatot választásról választásra előre jelezte, figyelmeztetve, hogy a jövőben még ennél is kevesebb ember, család fog megélni a mezőgazdaságból. A lapokat leosztották, a magyar társadalom kettészakadt gazdagokra és szegényekre, és ez a tendencia erősödik.

Már tapasztaljuk, hogy megkezdődött a 2006-os választásokra való felkészülés. Vegyük észre, egyre erősebb a baloldali jellegű szociális demagógia mindegyik parlamenti párt részéről. Megkezdődött a választások előtti „üveggyöngy” osztogatás is... A pártok szöveghatóságokban sorra sajátítják ki a Munkáspárt tizenöt éves követeléseit. Mégis reméljük, hogy a nyugdíjasoknak ha lassan is, de eszébe jut, hogy – bár virággal köszöntik és megvendégelik őket – a volt munkahelyüket sok esetben éppen a szíves vendéglátók hordták szét gyermekeik elől. A mezőgazdaságból élőknek pedig az, hogy nincs biztos jövőjük a szocializmus értékesítési biztonsága nélkül, s a cselédsors nem a távoli múlt, hanem a jövőjük lehet.

1990 tavaszán s azóta is négyévente „beválasztottunk”. Népünk döntő többségének „nem érte meg” a rendszerváltás. A magyar újkapitalizmus, így ahogy van, a rendszerváltás pártjainak és kormányainak közös műve.

Nagyvári László
Szed

Jó lenne újra felfedezni!

Egy egyetemista testvérpár születésnapjára ünnepén a finom enivalót kínáló háziasszony szavaira az egyik nagypapa megszólalt:

„Jobb ízű a falat, ha mindnyáján esznek, – / Egy-egy szárnyat, combot nyújt a kicsinyeknek.”

– Mit akar ez a vén szivar? Mit szaval ez nekünk? – kapták fel fejüket a fiatalok. Erre a másik nagypapa a Családi kör első sorait idézte, hogy helyrerakja a „dolgot”, rávezesse a fiatalokat az előző sorspár forrására: „Este van, este van: kiki nyugolomba! / Feketén bólingat az eperfa lombja, / Zúg az éji bogár, nekimegy a falnak, / Nagyon koppan akkor, azután elhallgat.”

Az első nagypapa erre már a Toldiból idézett:

„Ég a napmelegtől a kopár szik sarja, / Tikkadt szöcskenyájak legelésznek rajta; /

Nincs egy árfa fűszál a torkostul kelőben, / Nincs tenyérnyi zöld hely nagyhatár mezőben.” De belevágott a másik öreg:

„Egy, csak egy legény van talpon a vidéken, / Meddig a szem ellát pusztá földön, égen; / Szörnyű vendéglődal reng araszos vállán, / Pedig még legénytoll sem pehelyzik állán.”

De erre már elszabadult a „pokol” – a szülők lányaik védelmére keltek: – Ne maceráljátok őket! Legalább a születésnapjukon legyen nyugodalom!

Am felhorkantak az „öregek”: – Hol jártatok ti iskolába, hogy még Arany Jánost sem ismeritek? Ki tanította az irodalmat? A mi korunkban sok-sok verset kellett megtanulnunk – ma is ebből élünk!

Néma csend volt a válasz. A fiatalok még a Falu végén kurtakocsma sem emlékeztek. – Elméleti meghatározásokról kellett teszteket írunk. Olykor

Önök írják!

Továbbra is várjuk leveleiket, hozzászólásaikat. A túl hosszú írások esetében a rövidítés jogát szerkesztőségünk fenntartja.

A rovat természetéből adódóan egyéni véleményeknek is helyet adunk, vagyis a szerkesztőség nem minden esetben ért egyet teljes egészében a leközöltekkel. Kéziratokat és fényképeket nem örlünk meg és nem küldünk vissza.

Mobilmania

Nemrégiben hallottam a rádióból, hogy a Statisztikai Hivatal felmérése szerint kilencmillió (!) mobiltelefon van hazánkban. Tehát a csecsemők kivételével minden magyar állampolgárra jut egy maroktelefon. (Bárcsak inkább az életszínvonalban, az olvasottságban vagy mondjuk a futballban lennének hasonló eredményeink!)

Pedig sok bajt okoz ez a rengeteg mobiltelefon. A rendőrség szerint például több baleset származik abból, hogy autózás közben is sokan telefonálnak. Rendezvényeket, előadástesteket, ünnepségeket is megzavart már valamelyik résztvevő mobiljának hangja. A múltkor egy boltban éppen a pénztárnál fizettem, amikor megszólalt a pénztárosnő mobilja. Egyből felvette, cseverészett vagy tíz percet, közben hatalmas, dühöngő sor alakult ki a pénztár előtt, mindenki fizetni akart...

Néha kerékpárosok is mobiloznak, ami egyenesen életveszélyes balesethelyzeteket alakíthat ki...

Ennyi negatívum után elárulhatom, hogy nekem is van egy régi, „öskori” mobiltelefonom. De nem használom rendszeresen, csak ha hosszabb időre elutazom valahova... Mert a mobiltelefon alapjában véve kiváló és fontos találmány. Csak nem mindegy, mire és hogyan használjuk.

Minden mobiltelefonhoz mellékelni kellene a telefonálás alapvető etikai és illeteni kódexét! Hátha elolvassa, sokan megfogadnák az alapvető szabályokat!

Dezső László
Esztergom

A szakszervezetek és a Munkáspárt

A választások közeledtével egyre gyakrabban esik szó a Munkáspárt és a különféle társadalmi szervezetek egymáshoz való viszonyáról. Ennek kapcsán baloldali gondolkodók több ízben hangoztatták: nyitottá kell válni a rendszerváltás vesztesei, a szegény emberek, valamint a kiszolgáltatott, bérből és fizetésből élők irányába. Jomagam több okból is csak támogatni tudom ezt az elképzelést. Úgy vélem, hogy a párt több kisebb vagy nagyobb érdekképviseleti fórummal va-

lő összefogásra is képes lehet: közszolgálatos, illetve vasas szakszervezeti aktivisták közül többen is szimpatizálnak vagy hasonló nézeteket vallanak a Munkáspárttal, főleg a mai tőkés rendszer kritikájában és a dolgozók kiszolgáltatottságának kérdésében. Am ez csupán az egyik ok. A másik az, hogy a kommunista értékek felvállalói a Munka Törvénykönyvének radikális, a munkavállalók jogait előtérbe helyező változtatására törekednek, ami szintén találkozik a kenyérkeresők és

érdekvédők céljaival. Ilyen és ehhez hasonló gondolatokra ugyanakkor nemcsak a szakszervezetekkel, hanem a különféle társadalmi szervezetekkel és civil fórumokkal kapcsolatban is szükség van, hiszen az egyszerű emberek kisebb-nagyobb (szakmai, szabadidős, kulturális stb.) értékeit, igényeit, mindennapi gondjait felvállaló szövetségi stratégia jelentősen növeli a párt támogatottságát, választási esélyeit egyaránt.

B. Deák András

Válogatás a „Gyerekszaj”-ból

A Munkáspárt Nőtagozatának XII. kerületi szervezete az év elején pályázatot hirdetett „Gyerekszaj” címmel, melyre szülő, nagyszülő, pedagógusok írásait várta 3–9 éves gyermekek mondásairól. A felkérése sokan reagáltak: főként Budapestről, Békés, Borsod és Tolna megyéből érkeztek a levelek. Az alábbiakban ízelítőt közlünk a történetekből. A nőtagozat („Gyerekszaj”, Tóth Erzsébet, Munkáspárt Nőtagozata, 1082 Budapest, Baross u. 61.) továbbra is várja a pályaműveket. Az összegyűlt anyagot kiadásra szánják, amelynek bevételéből gyermekrendezvények költségeihez járulnának hozzá.

Fürdőszoba újracsempézését követően fürdik a kádban és megkérdezi anyukáját:

– Anya, ezt is a csempész bácsi csinálta, ugye?

Petra, 4 éves

Nagyi, mikor születél?

– Régen.

– Milyen régen?

– Nagyon régen.

– Mikor? Az Ókorban?

Gyurika, 7 éves

Tankolás előtt megkérdezi:

– Mama, melyik tankolásodban tankolunk?

Pirike, 5 éves

Nagymama rászól Agira, mert rosszkodik.

– Ágika! Ha nem fogadsz szót, nem is tudom, hogy mit csináljak veled!

– Akkor keressél magadnak másik unokát!

Ágika, 5 éves

Első vallomás:

– Nagyi, ha a Papa meghal, én elveszlek feleségül.

Zolika, 5 éves

Édesapa vidéki újtjáról mesél Peti fiának, hogy milyen madarat látott a mezőn (fácánt).

– Biztos strausz volt! – Bizonygatta a 4 éves Peti.

Képünk egy vidám hangulatú, a nőtagozat által szervezett táborozáson készült

Májusi teendők a házikertben

A kései kitavasodás okozta lemaradást az időjárás ezúttal is szinte teljesen behozta, s ahol a tévégi lemosó permetezéseket maradtak talán elvégezték, ott sem a monília, sem pedig a levélfodrosodás nem okozott említésre méltó károkat. A virágzás és a terméskötődés is jó időjárási feltételek mellett történt meg s a rendszeres növényvédelem eredményeként jók a kezdeti terméskilátások is. Most a sürgősebb teendőink között kell említeni a gyümölcsstermés normalizálását, azaz a növény teherbíró képességét való igazítását, a fölösleg eltávolítását. Darabosabb és jobb minőségű mutatókkal rendelkező termést csakis a gyümölcs-levél arány biológiai követelményének betartásával érhetünk el. Ne feledjük, hogy az úgynevezett biológiai gyümölcs-hullásnak is ez a szerepe, amely általában június elején megy végbe, s amelynek során a gyümölcsstermő növény (fa vagy bokor) önmagába dobja le a terméskezdemény avagy a fiatal gyümölcs egy részét. Ezt látjuk szinte minden évben a meggyénél, a cseresznyénél, az almánál stb. Am ekkorra már jelentős szervesanyag, úgynevezett asszimilátum vész el a leválasztott terméskezdeményekben s ezt a veszteséget kell megelőzni a termés szabályozás korai szakaszban történő megvalósításával. Azonkívül

a jövő évi termés megalapozásának is egyik elengedhetetlen módja a gyümölcsritkítás, így a növény nem merül ki, mert nincs túlterhelve. Így például egy darab cseresznyére vagy meggyre legalább három levélnek kell esnie, almánál és körténél a fajta gyümölcsméretét is figyelembe véve 12–15 levélnek, de azt is szoktuk mondani, hogy kis arasznyi távolságra célszerű ritkítani ezeket, még hozzá egyesével, mert a párosan hagyott gyümölcsöket szinte lehetetlen megvédeni a kukacosodástól. Külön is fel kell hívni a figyelmet a gyümölcsritkítás hogyanjára. Az eltávolítandó gyümölcsöket ugyanolyan módon kell leválasztani az ágról, mint az érett termést, azaz sohasem szakítva, hanem általában oldalirányú törő mozdulattal. Ez esetben nem nyitunk kaput a fertőző csíráknak. Az ágakon maradó gyümölcsöket szinte lehetőség szerint felfelé nézzen, azaz legyen felfelé állású, mert a szár körüli mélyedésben esők után jelentős mennyiségű víz maradhat, melynek következtében az olyan kényes gyümölcsök mint a kajszis és az őszibarack még érés előtt megprepedhetnek s ezáltal rothadhatnak indulnak, s vele együtt egész évi munkánk is odavész. A gyümölcs tehát üljön a fa ágain és ne pedig csüngjön.

(Folytatjuk)

Cs. Nagy László

F. F.
Budapest

Moldova György

Az utolsó töltény

– NEGYEDIK KÖTET –

ÖNÉLETRAJZI
TÖREDÉKEK

Részletek
megjelenés előtt ³

– És a mentőkészülékek nem segítenek?
– Az az önmentő készülék, amelyet leszállás-kor mindenki magával visz, csak a szénmonoxid ellen véd, a metán ellen nem. Csak szűri a levegőt és teljes oxigénhiányban nincs mi szűrjön.

Zobák bányán is próbáltam felmérni a helyzetet. Azt az alapszabályt már ismertem, hogy minél mélyebbre hatolunk le, annál jobb a szén minősége és annál veszélyesebb a kitermelése. Közrejátszik a „geotermikus grádiens”, vagyis az a körülmény, hogy lefelé haladva növekszik a földkéreg hőmérséklete, a mecseki szénbányákban 15-18 méterenként egy Celsius-fokkal. Zobák harmadik szintje hatszázhetven méter mélységben helyezkedett el, a tervezett búvós ötödik szint ezer méter alá került volna, az ország legmélyebb pontját, a „negatív Kékesét” alkotva.

Magyarországon ilyen mélységben még soha nem bányásztak, ki kellett tapasztalni a követendő módszereket. Amikor elkezdett omlani a fejtés homloka, a Kossuthon és Bétán nevelkedett bányászok meg akarták „fogni” az omlást, nem tudták, hogy ez lehetetlen, azonnal menekülniük kell. Épp ilyen szokatlan volt számukra a 42 fokok közethőmérséklet, a keskeny szelvényű vágatokon keresztül süvítő levegő.

Lehetőségeim szerint ezt a bányát is igyekeztem bejárni. Egy meredek, szinte függőleges gurítón kapaszkodunk fölfelé, később csak úgy kíváncsiságból megkérdezem a dőlés szögét: 54 fok. (Most jut eszembe, hogy már többször is használtam a „gurító” kifejezést, de elfelejtettem elmagyarázni a jelentését. A Műszaki Lexikon szerint „...a gurító szintes vágatokat egymással, esetleg a felszínrel is összekötő alulról-felfelé kihajtott bányatárság. Rendeltetése: különféle szállítványok lebocsátása gravitációs úton, továbbá szállás és személyközlekedés. ...)

Az erős léghuzat majdnem letaszítja a létráról. Találomra belenyúlok a vaksötétbe és sikerül megkapaszkodnom egy létrafokban, de a kobakomat oldalra hajítja az orkán, a kabátot letépi rólam. A szél különféle erőmutatványokkal is produkálja magát: a talpról felragad egy vastag deszkát és a szellőző szájához szorítja. Mikor a felső szintre érünk, fellelegzem:

– Itt biztosan nem ülepszik meg a metán.

Jazbinsek, a főmérnök kísérőm elmosolyodik:
– Azt hiszi? Próbáljuk meg.

Megnyomja a sárga gázmérőműszer gombját, rövid berregés hallatszik, utána megnézi a mutatót: a metán itt is a megengedett legmagasabb érték közelébe emelkedett. Később is sokszor tapasztaltam, hogy a metán a legkitartóbb védekezés ellenére is felgyülemlik a bányában. A Davy-féle benzinlámpa lángja minden százalékánál egy centit nyúlik, láttam olyat is, hogy mikor letették egy fejtés talpára, a láng úgy megugrott, hogy kicsapott a lámpa kosarából.

A fő keresztvágatban is tűrhetetlenül vág a szél, ráncigálna le a ruhát:

– Nem erős ez a légmozgás?

– De igen. Ilyen szelvényű vágatban, ha emberi közlekedés vagy szállítás folyik, másodpercenként maximálisan hat méter légsebességet engedélyeznek az előírások.

– És itt most mennyi lehet?

– Tizenegy-tizenkét méter másodpercenként. Ez úgy ahogy felhígítja a metánt, de porképződést, kiütéses betegségeket, kötőhártya gyulladásokat vált ki. Nincs választásunk, ha betartanánk az előírt légsebességet, a kétszázharminc vagon helyett legfeljebb százötven termelhetnénk.

– És mit szól hozzá a felsőbbőség, a tröszt vezető?

– Ők küldik a leveleket: „még a termelés csökkenése árán is be kell tartani az egészségvédelmi előírásokat”. Ha komolyan venném és a produkció visszaesne a felére, azt mondanék: „maga Jazbinsek párttag és országgyűlési képviselő, mégis szabotál!” Ők kiadták a papírt, lefedezték magukat én pedig mikor hazamegyek, bilincsről álmodom.

– Szeretnék minél olcsóbban megúszni a mi bajainkat. Akkor is vonakodtak, mikor Zobákot gázkitöréses bányává kellett nyilvánítani, mert az többletkiadásokkal jár, például a vágatokat csak lassabb tempóban lehet kihajtani. Egy aknaomlás kellett hozzá, és a diagonál aknáknál még kellett halni egy embernek, hogy a bánya végre megkapja ezt a minősítést.

– Akkor jött a következő trükk. A gázkitöréses bányában egyetlen telepet sem minősítettek kitermelésesnek, tehát a bánya belső területén sehol sem kellett betartani az előírásokat. Hogy ezt a minősítést fenntarthatassák, haláleseteket tussoltak el vagy magyaráztak a valóságtól eltérő okokkal. Egy robbanás után meghalt két ember, akkor azt mondták: „azért történt a baleset, mert ti fúvós szellőztetést alkalmaztatok, szívó szellőztetésnél ilyesmi nem fordulhatott volna elő!” Aztán kiderült, hogy az sem segített volna, egy száz köbméteres ventilátor semmiképp sem szedhet ki sok

ezer köbméter metánt. Akkor végre három telepünket gázkitörésesnek nyilvánítottak, sajnos, épp itt húzódnak a legvastagabb és legjobb minőségű rétegek.

(A felelősség hivatalos elhárítása Komlón nem számít új jelenségnek. Egy várostörténeti dolgozat egy 1931-es újság cikkét idézi:

„... – Takács Ferenc 22 éves segédvájár sújtólégrobbanás következtében meghalt. Ismét ölt a bánya és a vizsgálat megállapította, hogy a felelősség nem terhel senkit. Hát ez már így szokásos.

Pedig igenis terhel valakit, ez esetben – ha őszinte és igazságos bírálatot akarunk mondani – a vállalatot terhel, mégpedig azért, mert három napon át állt az üzem, így a szellőztetés is, mert a vállalat is a takarékosság jegyében élt, így három napon át nem tisztult a levegő, a gurító megtelt sújtóléggel, ami a szerencsétlen embert megölte.”)

A balesetek keletkezésének okát igen gyakran az elszenvető vagy valamelyik munkatársának terhére írják. Még a nyilvánvalóan üzemberendezés hiányából származó baleseteket is igyekeztek a bányász vigyázatlanságára visszavezetni.

– Komlón 1944 végéig minden halálos balesetet a véletlennek tulajdonítottak – folytatja a tanulmány –, 1939 és 1944 között bekövetkezett 1268 katasztrófa közül csak kettőnél mutatták ki, hogy az üzemi berendezés hiányosságának, illetve az óvintézkedés elmulasztásának következménye volt.

A jelzett tíz évben Komlón összesen 14 halálos baleset történt, rezignált statisztikusok kiszámították, hogy átlag 130 544 tonna szén kitermelése követelt egy emberáldozatot.

Folytatjuk az utunkat, benyitunk a föld alatti diszpécserhez, jelenti, hogy a bánya szállítóberendezésének gerince, az ezer milliméteres bunkerszalag órák óta áll. Egy új motort raktak bele, ez összesen egy fél óráig bírta. Eddig legalább ötven vagon esett ki a termelésből. A főmérnök magából kikelve kiabál, hangját talán a napszinten is hallani. Nem csak a kiesés miatt van felháborodva, hanem azért is, mert nem közölték vele azonnal a hírt. A diszpécser és a gépészeti vezető lesütött szemmel tűri a szidalmakat, de a mozgásuk egy árnyalattal sem gyorsul fel. Mikor kilépünk a diszpécser irodájából, a főmérnök széttárja a karját:

– Így van ez: szegényházban nem lehet fegyelmet tartani! Amíg jól ment az üzem, estére behozták volna a lemaradást, de most nincs meg a pénz, senki sem törődik semmivel.

Útközben Jazbinsek megdorgál egy csillést, már vagy ötven méterrel észrevette, hogy lapáttal a kezében mozdulatlanul áll a szállítószalag mellett, ahelyett, hogy visszarakná a lehullott szenet.
– Hogy lehet ezt ilyen messziről, ráadásul sötétben megállapítani?

– A fénykör, amit a kobakjára szerelt lámpa vet elé, nem mozgott, ez annyit jelent, hogy a teste sem.

Egy két évvel ezelőtt kigyulladt fejtésbe megyünk. A feltárók most nyitják meg újra, kapával, csákánnyal, lapáttal szedik ki a törmelékét, a feladatított részen a még mindig forró TH-vasak közé beillesztik a tűződeszkákat, ahogy haladnak, lassan újra kialakul a vágat megszokott képe. A fejtés túldolgal is dolgozik egy másik feltáró csapat, még ők sem törték át teljesen a törmelékhalmozatot, nincs áthúzó szellőztetés, csak hátulról jön egy kevés friss levegő. Felmásznak a munkaállásra, a hőmérséklet negyven fok körül járhat, a szén gőzölög, melege a ruhán keresztül

is égeti a bőrt, a szűk helyet betölti a bányafa savanyú szaga.

– A tűz csak ritkán ered valamilyen gondatlanságból – mondja a főmérnök –, bár találtunk már csillébe dobott gyufaskatulyát, ha valaki véletlenül odavág egy követ, a foszforon szikra lobban és katasztrófa következik be. Gyakoribb az öngyulladás, 48 fok fölött bármikor bekövetkezhet, nálunk pedig eleve 41 fok körül jár a közet hőmérséklete, a szén is kénes és magas kalória-tartalmú.

– A tűz rendkívül gyorsan fejlődik, előfordult, hogy egy órával azután, hogy monoxidot mértek, a szén már égett. Egy perc alatt egy métert terjedt a vágatban. A TH-gyűrű megolvadt, az acél egybeégett a szénrel, ehhez pedig minimálisan 1000–1200 Celsius-fokos hőmérséklet szükséges.

– Mikor az egyik nyolcas telepi vágat égett, olyan forró levegő jött a tűz felől, hogy csak a talpon csúszva lehetett megközelíteni a lángok fészket. 70-80 fokos melegben építettük a gátat, a mentők jeget kötöttek fel egy zacskóban az ácsolatra és az olvadó jég alatt dolgoztak, hogy kibírják a hőséget. Nekem eltört az ujjam, odarögzítettem a másikhoz, és lent maradtam.

Jazbinsek fáradtan legyint:

– A tűznek azért mégis van egy előnye: ilyenkor teljes mértékben érvényesül a helyi vezetők önállósága, senki sem zavar minket a főnökök közül, teljes szabad kezet kapunk – egészen a tűz felszámolásáig.

* * *

XIV. fejezet

Megint hosszú évek teltek el anélkül, hogy visszatértem volna Komlóra, legfőképpen Pécsre menet vagy onnan jövet vágtam át a városon. 2003-ban az egészségügyről szóló könyvemre készülve a pécsi klinika egyik vendégosztályában meglepetésként, onnan kiindulva jártam be Baranyát. Néhány napot a mentőkkel is eltöltöttem. Egyik reggel megkérdezett a főorvos:

– Ma hová akar kimenni, melyik állomásunkra? Fejemet vakargatva néztem a térképét:

– Komlóra lehetne?

– Miért ne?

Elindultunk, Mánfánál nem tértünk le, egyenesen haladtunk tovább a város déli kapuja, Kökönyös felé. Az utat kísérő dombokon a kárpótlás után szíjparcellákra osztódtak fel az erdők, beljebb érve úgy tűnt, mind több kiskertet hasítanak ki az oldalakból, majd egy éles kanyarba érve meglátom a város határát jelképező kettős bányászkalapácsot.

És már a kökönyösi városrészben fut velünk tovább a kocsi. Az egyforma vízszintes pontházaknál a kapuk elé kített padokon ülve öreg bányászok lógatják a lábukat, bámulják az utcai gáztól elhódított talpalatnyi kertekben kintlódó virágokat. Nem olvasnak, nem kártyáznak, nem is beszélnek egymással, sokan csak a delet várják, hogy elmelessenek ebédelni haza vagy az ínségkonyhára.

Az egész város öregszik, egy tanulmány szerint 1980-ban 2763 lakos haladta meg a hatvan éves életkort, 1995-ben már 4629-en, a teljes létszámnak mintegy tizenöt százaléka. A gyertya a másik végén is égett: 1991-ben 391 gyerek született, 1994-ben 294, és a bányák lezárása után egyre több fiatal pár hagyja el Komlót. Az arányok az elmúlt évtizedben csak tovább romlottak.

Már említettem, hogy Komló látványát régen csak az esti sötétben lehetett élvezni, ilyenkor lent a mélyben a kivilágított központ, a csille pályaudvar, az erőmű fényei egy igazi nagyvárost sejtettek. Nappal mindenfelől szénpor szitált, homokkal keveredve recsegett a járókelők cipője alatt, percek alatt belepte még a frissen lehullott havat is.

Az egykori „szocialista városok” mára tisztábbá váltak. Özdról valaha egy szennyfőlt kávébarna színű patak folyt kifelé, ma pisztrángok suhannak a vízében – igaz, az emberek ezreinek kényeret adó kohászat lényegileg felszámolódott és munkanélküliek tömege guberál a meddőhányókon vashulladékot keresve.

Komlón sem hull már a fekete por, eltűnt a szénosztályozó épülete, a csille pályaudvar, az al-táró, felszámolták a bányászok utolsó maradványait is.

– Béke van – mondja a kísérőm –, a temető békéje.

Megtaláljuk a mentőket, miután sorra vettük a szakmai kérdéseket, átfogóbb témák felé próbálom terelni a beszélgetést:

– Milyen alapbetegségek mutatkoznak nagyobb számban?

– Szilikózis, alkoholizmus, a 40-50 éves emberek között sok tüdődaganatos akad, főleg azok között, akik lent a bányában, a szállításon dolgoztak.

– Ezek viszonylag fiatal emberek, nem tudnának elhelyezkedni?

– Munkát akkor sem kapnának, ha bírnák, megszűnt itt minden. Nemhogy a betegek, de az egészségesekek is partvonalon kívül kerülnék.

– Miből élnek?

– 3-400 ember ingázik be Pécsre, reggelként egész autóbussz karaván indul arrafelé. Az emberek elmennek nyugdíjba, eladják a panellakásokat és kiköltöznek a hegyoldali kiskertjükbe, a vikendházukba, olyan körülmények közé, hogy még folyóvizük sincs. Lehet, hogy épp ezért tudnak kijönni a pénzükből, mert a víz nagyon megrágult, már nem szállítják ingyen a bányászvattúkat, egy köbméterért 500 forintot kell fizetni. Van néhány könnyebbség is, például: Komlón működik egy saját vágóhid, alacsonyabbak a hűsárak, Pécsről is járnak ki ide vásárolni.

Búcsúzóul még bejárjuk a mentőállomást, 1955-ben építették, még a bánya segítségével. A garázsban két Toyota kocsi parkol, az egyik tíz, a másik tizenegy éves.

– Itt szemben dolgozik egy teherfuvarozó vállalkozó, ő háromvenként lecseréli a kocsiját, nekünk pedig 15 évig kell kínlódnunk ezekkel a verdákkal. Télen nem érünk ki velük az előírások 15 percen belül, sőt, még nyáron sem. Előfordul, hogy kocsihány miatt eleve negyven perces késéssel indulunk.

Benézek az egyik kocsi belsejébe, a szokásos kép fogad, a műbőr borítás sok helyütt megpedt, az eszközöket rögzítő patentek meglazultak és leszakadtak, egy elmebeteg dühöngésében még a plafont is beütötte a fejével. A tisztaság viszont kifogástalan, a falakat és a többi felületet naponta valósággal lemaratják a fertőtlenítő folyadékkal.

– Vigyázzunk, mindegyikünk abból indul ki, hogy a következő beteg talán az én gyerekem lesz.

Elköszönünk, a kísérőm udvariasan megkérdezi:

– Úgy tudom, Moldova úr, sokáig élt Komlón.

Nem kell sietniünk vissza, ha úgy kívánja, ellátogathat valamelyik barátjához, szívesen megvárom.

– Jó uram, nekem nem maradtak barátaim Komlón.

Egyesek azt is letagadják, hogy ismeretek valaha, mások már kint vannak a temetőben. Menjünk csak vissza nyugodtan Pécsre.

A nosztalgia mégsem hagyott nyugodni. Vasárnap délelőtt, unva a klinikai vendégszoba magányát, rászántam magam, hogy újra kimenjek Komlóra. Úgy terveztem, hogy valahol megebéddek majd, de az egész belvárosban egyetlen vasárnap is nyitva tartó vendéglőt sem találtam. A Béke Szállóban éppúgy nem főznek, mint az egykori Fekete Gyémántban, mely az idők változásának jeleként jelenleg a Hollywood nevet viseli, fent, a szilvási városrészben működő Hétdomb étterem pedig már meg is szűnt. Az éhes útonjárónak ki kell mennie a sikondai tóhoz, vagy a városnak egy másik periférikus pontjára. A vendéglátás nyilvánvalóan a munkanapi közétkeztes ellátására állt be, de ezzel a teljes vasárnapi üzemszünettel mintha átesett volna a ló túlsó oldalára. Nem ismerek Magyarországon olyan majd harmincezer lakossal rendelkező várost, de még kisebbet sem, ahol hasonlóképpen állna a helyzet. Csak az autóbussz-állomás mögötti büfésonon mutatkozott némi mozgás, az egyik kocsmában vettem két pogácsát és ittam rá egy sört. Közben a falra dekorációként kirakott Lenin-, Sztálin-képet, mozgalmi vándorzászlót bámultam.

– Van itt valaki, akinek ezek még jelentenek valamit? – tűnődtem magamban.

Folytattam sétámat a főutcán, arcomra tartózkodó kifejezést öltve, hogy kellő szerénységgel fogadhassam az engem felismerők üdvözlését, de senki sem hederített rám. Csak egy alkalmilag felállított sátorból kiabáltak utánam, a Dunántúli Napló című újság toborzott itt előfizetőket és a megbízott engem is be akart sorolni a megrendelők közé. Úgy gondoltam: az ilyen séták igen hasznosak lehetnek a túltengő önhittség leküzdésére.

A hétvége ellenére a kulturális intézmények körül is alig mutatkozik mozgás. Számuk a rendszerváltás környékén erősen megcsappant, majd a bányák leállításával végképp elveszítették legfőbb támogatójukat. 1999 júliusában a Városi Művelődési Központ megszűnt, a Május 1. Művelődési Ház is bezárta kapuit, átköltözködött a Gyermek- és Ifjúsági Házba, mely később ugyancsak bezárt. Kettőjük „jogutódja” a Színház- és Hangversenytermet is magába olvasztotta. A közönség érdeklődésének hiányáról már korábban is beszéltem, ez az irányzat csak tovább fokozódott, már rendszeres mozielőadásokat sem tartanak a városban.

(Folytatjuk)

A II. világháború utáni világrend²

Ez év márciusában ötrészes cikksorozatban emlékeztünk hazánk felszabadulásának hatvanadik évfordulójára, felvázolva azt a pályát, amelyet a nagyhatalmak tettek meg az első világháborút követő békeszerződésektől a második világháború befejezéséig. Következő, múlt héten indult sorozatunkkal pedig a II. világháború utáni új helyzetről napjainkig szeretnénk elkalauzolni olvasóinkat.

1945 májusában Európában, majd szeptemberben Japán vereségével a világ más részein is befejeződött az 1939–45 között folyó második világháború. A háború utáni rendezés nyomán egy új világrend alakult ki.

Churchill, Truman és Sztálin

A HIDEGHÁBORÚ

Hidegháború vagy békés egymás mellett élés?

Az Egyesült Államok és általában a tőkés világ 1945 után arra használta fel megerősödött pozícióit, hogy revánsot hajtsa végre. Mi volt a tőkés világ célja? Arra törekedett, hogy rövid távon megállítsa a szocializmus erősödését, hosszú távon visszafordítsa az 1917-es Nagy Októberi Szocialista Forradalom óta tartó folyamatot és megsemmisítse a szocializmust.

A tőkés világ vezetői úgy ítélték meg, hogy – megerősödésük ellenére nem célszerű „forró” háborút indítani a szocializmus ellen, azaz egy újabb világháborúval elérni a céljait, mert az atomkorszakban a viszonylagos erőegyensúly megléte mellett ez számára is vállalhatatlan veszteséget okozott volna. A későbbiekben az egész fegyverkezésnek olyan irányt adnak, hogy ez a kockázat elviselhető és vállalható is legyen. De 1945 után a kockázat még túl nagy. A Nyugat ezért saját eszközt választott. Együttesen alkalmazta a kisebb helyi háborúkat, a fegyverkezési versenyt, a gazdasági blokádot, a hírszerzési háborút és a propagandaháború eszközeit. Ez volt a hidegháború.

A szocializmus és a Szovjetunió stratégiája a békés egymás mellett élés volt. Mint láttuk, a szocializmus erői megerősödtek a második világháború nyomán. A szocializmus erői azonban abból indultak ki, hogy a két világrendszer küzdelme hosszú távon fog eldőlni. A szocializmusnak nem háborúval kell legyőznie a kapitalizmust, hanem példájával, és elsősorban azzal, hogy a világ népei számára bizonyítja: a szocializmus többet tud az embereknek adni, mint a kapitalizmus. Magyarán: gazdasági téren kell a kapitalizmust legyőzni.

A békés egymás mellett élés politikája hozott sikereket. A két világrendszer között végül is nem került sor átfogó háborúra. A világ 1956-ban is, a szuezi válság idején, majd 1962-ben a kubai válság idején is eljutott a harmadik világháború küszöbéig, de az sohasem tört ki. A szocializmus időt nyert, de nem eleget.

A hidegháborút a tőkés rendszer, ezen belül az USA kezdte, és erre reagált a szocializmus, ezen belül a Szovjetunió. A hidegháború 1946-tól 1991-ig tartott. A hidegháborút végül a kapitalizmus nyerte meg, de nem aratott teljes győzelmet. Megdőntötte a kelet-európai szocialista rendsze-

reket, de nem volt képes megsemmisíteni Kínát, Vietnámot, Kubát, a KNDK-t. A Szovjetunió ugyan megszűnt, de ugyanazon geopolitikai érdekekkel megmaradt Oroszország.

Amerika rendezi a sorokat

A hidegháborúra 1946. március 5-én Winston Churchill, a háborúban győztes brit miniszterelnöke adja meg a hangot. Az USA vezetése ekkorra meghozza döntését. Az USA érti, hogy újja kell építenie Nyugat-Európát és Japánt, ha hatékonyan akar küzdeni a szocializmussal szemben. Az USA jelentős katonai erőt tart mind a mai napig Európában, de tudja, hogy szuronyokon nem lehet ülni. Nyugat-Európa népeinek saját bőrükön kell tapasztalniuk, hogy a kapitalizmus jó. A háború után bepumpált amerikai pénz és tudományos-műszaki tudás válik később a nyugat-európai és a japán jóléti társadalom gazdasági alapjává. Az USA Nyugat-Európa és Japán felpumpálásával kockáztat is, hiszen tudja, hogy ezekből az országokból előbb-utóbb gazdasági és politikai konkurencia, netán ellenfél lesz. Manapság ennek vagyunk tanúi, de akkor, 1945 után a szocializmus leküzdése mindennél fontosabb érdek volt.

1947. június 5-én George C. Marshall amerikai külügyminiszter bejelenti a Marshall-tervet, amely keretében az USA jelentős, közel 14 milliárd dollárnyi anyagi segítséget adott Nyugat-Európának és minden olyan országnak, amely a tőkés utat választotta.

Az USA ennek jegyében meghirdeti a Truman-doktrínát, amely kimondja, hogy a Szovjetunió bizonyos térségekben túl nagy befolyást szerzett, ezért a további terjeszkedést meg kell állítani, ennek érdekében pedig a labilis országokban minden áron a polgári erők győelmét kell kivívni és ezek kormányra kerülését kell megoldani. Ez főleg Koreára, Vietnámra és Görögországra vonatkozik.

1946-ban az Egyesült Államok kereskedelmi embargót vezetett be a szocialista országokkal szemben. Ez kezdetben csak árukivitelit tilalmat jelent, később azonban kiterjesztik a gyártási technológiákra. A szocialista világot megkísérlik kizárni a műszaki-tudományos haladásból.

(Folytatjuk)

M. L.

Emlékezzünk!

Marosán György életműve

„Az emberke megszületik, de ehhez a sorsdöntő tényhez neki semmi köze sincs. Akarata nem érvényesülhet, döntéséről szó sem lehet. Minden ember közös sorsa: mások akarataiból megszületni. Az embert életre hívják, lesz és – elindul útján...”

Marosán György filozofikus sorai ezek a „Tüzes kemence” című önéletrajzából.

És Marosán György elindult útján Hosszúpályiban, 1908. május 15-én. Szülei falusi néptanítók voltak, a „nemzet nap-számosai”. Küzdöttek a szegénységgel, hogy felneveljék a sok apróságot. A család sanyarú helyzete arra kényszerítette a fiút, hogy még gyermekfejjel önállósítsa magát. Iskolai megszakítása után beállt pékinasnak. A sütőmunkások vitték a szakszervezetbe, még 1923-ban. A nehéz fizikai munka végeztével rendszeresen eljárt a szervezett munkások közé, ott tanulta meg a szolidaritást, az összefogás érzését és erejét.

1927-ben tagja lett a Magyarországi Szociáldemokrata Pártnak (MSZDP), ahol hamar felgyeltek az értelmis, lelkes fiatalemberre. Mozgalmi munkáját elsősorban az Élelmézési Munkások Országos Szövetségében (ÉMOSZ) végezte, melynek 1939-ben már titkára lett. Jó proletárorsztöntől vezérelve következetesen bírálta a pártban jelentkező oportúnizmust, de bátran kiállt a fasiszta metely ellen is. Harcos híve volt a néppolitikának, amiért el kellett szenvednie a hatóságai brutalitást és a bebörtönzést. Kiszabadulása után

Szakasits Árpád mellett dolgozott, a munkásegység és a kommunistákkal való együttműködés érdekében.

A népi demokrácia kibontakozása idején a Szociáldemokrata Párt baloldalán mint annak egyik frontembere megátolta, hogy a peyeri vezetés és megalukvás ismét hangadóvá váljék. Nagy (ha nem fő-) szerepe volt az MDP (Magyar Dolgozók Párja) létrejöttében.

Sajnálatos, hogy a személyi kultusz és a törvénytelen ségek időszakában neki is osztoznia kellett a szociáldemokrata vezetékek nagy részének sorsában: 1950-ben, koholt vádak alapján elítélték. 1956-ban rehabilitálták. A méltánytalan üldöztetés hitét nem törte meg s jelentős szerepet játszott az ellenforradalom leverésében, a munkáshatalom konszolidálásában. Ebben a periódusban fontos állami és pártfunkciókat töltött be. A politikában több kérdésben nem értett egyet, amiért 1962-ben félreállt.

A rendszerváltást követően tudta, mely oldalon van a helye: „Azok között van... a helyem, akik következetesen küzdenek a feltörő antikommunizmus visszaszorításáért... a

szocialista eszmék valóra váltásához vezető új utak kitaposásáért.” Pártunk XIV. kongresszusán igyekezett átadni nekünk egy kommunista veterán gazdag tapasztalatait.

Marosán a nép egyszerű fia volt és az is maradt. Nagy, belső hévtől izzó megnyilatkozásaiból sugárzott a dolgozók iránti szeretet és tisztelet. Keményen ostromozta a hibákat, de ezt mindig osztályáért tette. Nem tartozott az urizáló elitisták közé. Sokszor találkozhattunk vele az utcán, amikor gyalog ment a dolga után. Ilyenkor meg-megállt és rögtönzött beszélgetésbe kezdett a járókelőkkel.

Elhatalmasodó betegsége mindinkább megakadályozta abban, hogy aktív részese legyen a kommunista mindennapoknak, ám érzelmileg élete végéig mellettünk maradt. Néhány hónap választotta el 85. születésnapjától, amikor hírt vettük halálának.

Minden elátkozás vagy kisértés ellenére Marosán Györgyöt a magunkénak valljuk, életműve a magyar forradalmi munkásmozgalom nemcsak hagyományainak szerves, elidegeníthetetlen része.

Születése 97. évfordulóján, 2005. május 15-én 10 órakor a Munkáspárt tagjai emlékeznek Marosán Györgyre egy szál virággal a Farkasréti temetőben lévő sírjánál.

Hegedűs Sándor

Május 9.: a győzelem napja

Az 1944–45 telén végrehajtott ardenneki és a márciusi dunántúli német ellentámadás után, 1945 tavaszán már a német vezetés legmagasabb körei előtt is nyilvánvalóvá vált, hogy a háború elvesztett. A szövetségesek keleten és nyugaton is Németország 1938-as határait elérve nyomultak előre.

Az angolszász légi erő megbenította az ország iparát és infrastruktúráját. A német városok elleni bombatámadások csúcspontját Drezda lerombolása jelentette. A légvédelem nélküli sziléziai menekültek száz ezreivel zsúfolt várost február 13-ról 14-re virradó éjszaka a britek a földdel tették egyenlővé. A gyújtóbombáktól lángtengerré változtatott lakónegyedekben legalább hatvanezer ember lelte halálát, de 245 ezer áldozattal terjedő becslések is vannak. Március 19-én adta ki Hitler

a „Nero” parancsot az infrastruktúra teljes elpusztítására és a végsőig való harcra, de ezt a vezetés józanabbul gondolkodó tagjai elszabotálták. Utolsó pillanataiban a Führer kijelentette, hogy ha a német népben nincs elég erő a győzelemhez, akkor meg sem érdemli, hogy túlélje a háborút.

Már a berlini kancellária körül folytak a harcok, amikor április 29-én Hitler feleségül vette a barátnőjét, Eva Braunt, majd másnap mindketten öngyilkosok lettek.

Május 2-án Berlin kapitulált a szovjet csapatok előtt. Hitler politikai végrendeletében Karl Dönitz nagydinamist nevezte ki államfővé, akinek megbízásából május 7-én Jodl vezérredez Reimsben Eisenhowernek, a nyugati szövetségesek főparancsnokának főhadiszállásán aláírta az egész német haderő fegyverletételét, amit május 9-én Keitel vezértábornagy a szovjet főparancsnokságon megismételt.

Május 23-án a britek letartóztatták a Dönitz-féle birodalmi kormányt és a haderő főparancsnokságot, ezzel Hitler „ezeréves” Harmadik Birodalma tizenkét év után összeomlott.

Barek István

Kitüntetések, papír- és fémpénzek, képeslapok, porcelánok adásvétele.
Veres érembolt,
VII. ker. Izabella utca 37.
Tel.: 322-4799
H-P: 9-17 óráig.

Lapunkat rendszeresen szemlézi Magyarország legnagyobb médiafigyelője az
OBSERVER
1084 Budapest, Auróra u. 11.
Tel.: 303-4738, Fax: 303-4744
E-mail: marketing@observer.hu
http://www.observer.hu

MEGHÍVÓ

A Munkáspárt elnöksége szívesen látja Önt

HO CHI MINH születésének 115. évfordulója alkalmából rendezett baráti találkozón.

A találkozón beszédet mond:
Prof. dr. Le Huu Nghia,

a Vietnami Kommunista Párt Központi Bizottságának tagja, a Központi Argumentációs Tanács állandó alelnöke, a Kommunista c. folyóirat főszerkesztője és dr. Thürmer Gyula, a Munkáspárt elnöke.

A találkozó május 6-án, pénteken, 16 órakor lesz, a Munkáspárt központi székházában (1082 Budapest, Baross u. 61., 302. terem).

Hirdessen A Szabadság hetilapban!

Többszöri megjelentetésnél kedvezményt adunk.

Várjuk megrendeléseiket!

Részletes információ:
Huszár Zsófia
Telefon: 313-5420

A Szabadság

A Munkáspárt központi politikai hetilapja
Felelős szerkesztő: Szabados Judit
Szerkesztőség: 1082 Budapest VIII., Baross utca 61.
Telefon: 313-5420 (közvetlen); 334-1509/22 m. Telefax: 313-5423
Lapterjesztés: Szigeti Endréné, tel.: 334-1509/23 m.
A Szabadság e-mail címe: mp400@axelero.hu;
internet cím: www.aszabadsag.hu
Kiadja: a Progressio Kft., a kiadásért felelős: Vajda János igazgató
ISSN 0865-5146
Terjeszti: a Budapesti és a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt., valamint az alternatív lapterjesztők
Előfizetési díj: egy évre 5520 Ft, fél évre 2760 Ft, negyedévre 1380 Ft, egy hónapra 460 Ft
Előfizethető a hírlapkiadóknál, a Hírlapelőfizetési Irodában (Helir 1900), a Magyar Posta kerületi hírlapüzletági ügyfélszolgálati irodáiban, vidéken a postahivatalokban.
Szedés, tördelés: Progressio Kft.
Nyomtatás: Apolló Kft. 1165 Budapest, Zsemlekes út 25.
Felelős vezető: Mózses Ferenc ügyvezető igazgató